Nr. 103 (15.182). Lwów, niedziela 7. maja 1939. Rok LX.
Ч. 103 (15.182). Львів, неділя 7. травня 1939. Рік LX.
Opłata pocztowa uiszczona gotówką.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ. ВИДАННЯ: А. Б.

DIŁO

Wychodzi codziennie rano.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
" Банку Чеських Леґіон Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) 5.00 зол
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Рішення відповідатимуть волі справедливости і мира.

КОНФЕРЕНЦІЯ ВІДБУВАЄТЬСЯ В „ОСОБЛИВО ДЕЛІКАТНУ ХВИЛИНУ".

ЧЯНО І РІБЕНТРОП ПРИЇЗДЯТЬ ДО МІЛЯНО.

МІЛЯНО, ПАТ. В суботу рано чекають у Міляно на приїзд італійського міністра закордонних справ Чяно, що приїде з Риму і німецького міністра закордонних справ Рібентропа, що приїде з Німеччини. Їм товаришитимуть німецький амбасадор у Римі й італійський амбасадор у Берліні.

ВЕЛИКОДЕРЖАВИ ОСИ ЧУЙНІ І СОЛІДАРНІ.

РИМ, ПАТ. Дипльоматичний редактор аґенції Стефані пише: Зустріч Чяно-Рібентроп у Вілля д Есте і низка останніх розмов відбутих у Берліні, Венеції і Римі дадуть обом представникам оси нагоду глибше розглянути міжнародне положення, що витворилося в останньому періоді.

Це положення можна зхарактеризувати як політику окруження, яку ведуть дві західні великодержави проти Німеччини, отже й проти Італії. В суті речі ця політика мабуть не приносить успіхів, яких чекали її ініціятори, бо багато держав підтверджує свою традиційну невтральність, а інші волять стриматися від овначених зобовязань та зберігають взаємини довірливої співпраці з Німеччиною й Італією.

На всякий випадок великодержави оси залишаються чуйні і солідарні в обороні нового порядку, спертого на справедливости.

ЯКА ЦІЛЬ НОВОЇ ЗУСТРІЧІ?

РИМ, ПАТ. „Пополо ді Рома" пише, що заповіджена зустріч Чяно-Рібентроп викликала багато здогадів за кордоном. Одні гадають, що ціллю зустрічі для Німеччини є наклонити Італію, щоб вона заняла гостре становище супроти Польщі. Інші передбачують, що Берлін буцімто хоче наклонити Італію, щоб вона по приятельськи інтервеніювала у Варшаві. Інші вкінці передбачують заключення формального союзу між обома державами.

Насправді цілі зустрічі інші. Досить узяти під увагу події останніх днів, щоб зрозуміти, що розмова Чяно-Рібентроп, яка прийде безпосередньо після промови міністра Бека, матиме за предмет положення, що витворилося в останньому часі і мусітиме довести до рішень, які відповідають фактам, що вже сталися і фактам, що можуть вийти з положення. Ці рішення відповідатимуть волі справедливости і мира, яка оживляє держави оси. Зустріч Чяно-Рібентроп входить в обсяг нормальних взаємин, що лучать держави оси й відповідає необхідности перевести наради в теперішній особливо делікатній хвилині. Всі передбачування закордонної преси не мають підстав, вони доказують тільки охоту каламутити воду. Супроти невідомого, яке насуває дуже поважна ситуація, Італія зовсім спокійна, бо знає, що в теперішній дуже делікатній хвилині у житті Европи політика Італії знаходиться в руках міністра Чяно, що є вірним і знаменитим виконавцем вказівок Мусолінія.

Зміни в совітській дипльоматії.

„Дейлі Геральд" приносить вістку, що комісар закордонних справ Літвінов мусів уступити внаслідок конфлікту зі Ждановом, любимцем Сталіна. У звязку з димісією Літвінова мають прийти великі зміни на совітських дипльоматичних становищах. Мають уступити між іншими совітські амбасадори в Парижі — Суріч та в Льондоні Майський. Як можна з цього здогадуватися, новий комісар закордонних справ СССР хоче звільнити совітський дипльоматичний апарат від жидівського елементу, якого там чимало.

Сербсько-хорватські переговори розбилися.

У пятницю орґан хорватської селянської партії „Грватскі Дневнік" видав надзвичайне видання, в якому повідомив, що сербсько-хорватське порозуміння відкинене.

У цій справі аґенція Стефані довідується, що одною з основних точок розходжень є визначення внутрішньої границі між Сербією і Хорватією. Д-р Мачек, ознайомившися з контрпропозицією реґенції заявив, що бачить засадничу суперечність між білгородськими пропозиціями й договором, який він заключив із премієром Цветковичем 27-го квітня ц. р. Тому він вирішив скликати небавом хорватських послів, щоб поінформувати їх про стан справи.

У звязку з тією перервою сербсько-хорватських переговорів голова югославянського уряду Цветкович заявив представникам преси: „В часі переговорів, які я вів у Загребі з головою хорватської селянської партії Мачеком, опрацьовано в останніх днях з одної і другої сторони пропозиції, які ще треба розглянути".

До Загребу вернувся д-р Субасіч, який, як представник д-ра Мачека був два дні у Білгороді та вів там розмови на тему порозуміння з хорватами, якого засади устійнено у розмовах премієра Цветковича з д-ром Мачеком у Загребі. Д-р Субасіч зреферував д-рові Мачекові хід своїх розмов у Білгороді, після чого д-р Мачек ствердив, що до остаточного порозуміння не прийшло. Д-р Мачек вирішив скликати на 8-го травня до Загребу хорватських послів, щоб нарадитися з ними. Д-р Субасіч вислав з доручення д-р Мачека до премієра Цветковича письмо, в якому засував становище хорватів.

—o—

Мін. Ґафенку покінчив подорож по Европі.

В ЕВРОПІ НЕМА ДЕРЖАВНОГО МУЖА, ЩО ХОТІВ БИ ВІЙНИ.

ЛЮБЛЯНА, ПАТ. В переїзді через Любляну румунський міністр закордонних справ Ґафенку дав інтервю місцевому кореспондентові щоденника „Політика". Мін. Ґафенку заявив, що користає з нагоди зустрічі з югославянським міністром закордонних справ Марковичем, щоб його поінформувати про враження, які зібрав підчас своєї подорожі по европейських столицях. Румунський міністр заявив далі, що, очевидно, розмови торкатимуться також всіх справ, які цікавлять обі держави.

У відповіді на запит кореспондента „Політики" у справі чуток про скликання надзвичайної сесії ради балканського порозуміння, мін. Ґафенку заявив, що ці вістки недокладні. В найближчому часі не буде ніякої надзвичайної сесії ради балканського порозуміння. Для балканських держав ситуація ясна і становище тих держав відоме: хочуть мира.

У своїй заяві мін. Ґафенку підкреслив крім цього, що його подорож інформаційного характеру принесла гарний вислід та переконання, що не вважаючи на напруження у міжнародньому положенні, в Европі нема державного мужа, що хотів би війни.

РОЗМОВИ В БІЛГОРОДІ.

БІЛГОРОД, ПАТ. В пятницю рано приїхав сюди з Риму румунський міністр закордонних справ Ґафенку. В полудне відбулася перша розмова між мін. Ґафенку і югославянським міністром закордонних справ Цінкар Марковичем.

Після тієї розмови мін. Ґафенку був на авдієнції у реґента кн. Павла, який затримав його на сніданню.

ВІДІЗД ДО БУКАРЕШТУ.

БІЛГОРОД, ПАТ. Після обіду, що його уладила румунська амбасада, міністр Ґафенку вечором відіхав до Букарешту.

— —

„Мир, але не за всяку ціну“...

Львів, 5. травня 1939.

Вичікувану цілим політичним світом промову мін. Бека (якої повний текст подаємо на іншому місці), як відповідь на останню промову Гітлера, можна схарактеризувати як заяву, яка підкреслювала передусім моменти престіжеві, клала найбільшу вагу на державну гідність, але не замикала дороги до розмов. Отже: суверенність державної території, яка не допускає ніякої екстериторіяльности шляхів; застереження проти такої інтерпретації міжнародного пакту, яка з якимнебудь договором вязала б вречення з самостійности закордонної політики; застереження проти всяких односторонніх вимог; заява про нехіть торгувати чужими інтересами; врешті гордий кінцевий акорд про честь, як найвищий імператив нації і держави. Однак одночасно промова мін. Бека була спокійна у тоні та підкреслювала бажання поладнати спірні справи у безпосередніх розмовах, дарма, що з увагою на „досвід останніх часів“.

Не слід забувати, що престіжевий момент грав у польській закордонній політиці від 1926-го року завжди величезну ролю. Найбільшу кризу переживав польсько-французький союз саме у звязку з чутливістю марш. Пілсудського та мін. Бека на ті імпондерабілії, що були — на їх думку — загрожені наслідком одностороннього трактування та інтерпретування союзу — французами. Престіжевий мотив грав велику ролю у взаєминах з державами Малої Антанти, а нехіть до Ліги Націй та до концепції збірних пактів безпеки була безумовно звязана з нехіттю до всіх тих установ, в яких можна б було стрінутися з маловажним чи якимось образливо-протекційним підходом. Треба ствердити, що польська закордонна політика останніх кільканацяти років, яка постійно підкреслювала необхідність ставитись до неї, як до самостійного чинника, — здобула собі у світі признання й успіх. І чимало до цього причинився факт польсько-німецького порозуміння з 1934 року.

Мін. Бек сказав під адресою німців чимало гірких слів, — дарма, що у зручній формі, між рядками. Мериторично відкинув обидві вимоги: щодо прилуки Данціґа до Німеччини та щодо віддачі Німеччині екстериторіяльного шляху, який лучив би німецький материк зі Східною Прусією. Однак одночасно признав німецький етнічний характер нинішнього Данціґа та слушність німецької вимоги щодо можливо найкращого комунікаційного звязку між обома частинами німецької держави. Керманич польської закордонної політики підкреслив потребу „взаємної пошани та доброго сусідства“ — ті дві головні засади, які обовязували у 1934. році та мають свою вартість чейже і в 1939. році.

Очевидно, невідомо, як ту промову приймуть у Німеччині. Коли орієнтуємось у нинішніх німецьких настроях, які найбільш ворожі супроти Англії і всяку заяву приязни до Англії почувають мало не як якусь образу німецьких почувань, — то найбільше застереження німці висунуть мабуть до першої частини промови мін. Бека, тієї, яка казала про польсько-англійський союз і його вартість. З другого боку чуємо, що „ані Анґлія ані Польща не має ніяких аґресивних замірів до нікого“ та що мін. Бек радий був вияснити той мирний характер льондонського пакту у безпосередній розмові з німецьким амбасадором у Варшаві, — який проте не виявив бажання перевести таку розмову...

Словом: маємо у тій промові, як і в промові канцлера Гітлера, елементи дуже ріжні, — і такі, що їх можна використати для добра мира, і такі, що їх дехто міг би — йдучи по лінії власних інтенцій — пояснювати, як загострення ситуації. Той двоякий характер промови мін. Бека вміщається в одному її реченні: „Мир, — але не за всяку ціну“. Маємо враження, що знаходимось у періоді розмов саме про ціну, про її висоту, про її вартість — для обох сторін. Атмосфера ще дуже напружена і промовляти прилюдно серед такої атмосфери та в такій специфічній ситуації, в якій знаходиться Польща, річ нелегка. Мабуть тому і промова мін. Бека була коротка, зосереджена виключно до справи взаємин з Англією, Францією та Німеччиною. Не було в ній навіть згадки про будьякі інші держави та справи. Полеміка була зведена до мінімум, до мінімум зведена площина конфліктів. Маніфестаційні рямці, що їх мала промова мін. Бека на засіданні сойму, ввесь церемоніял того засідання та бурхливі оплески, що ними раз-у-раз переривали промову — все воно підкреслює маніфестаційний характер всього того виступу. Щойно з дальшої перспективи можна буде оцінити її практично-політичну вартість, себто її практичний вплив на дальший хід історичних подій, яких ми свідками. Ми, українці, бажали б собі, щоб та промова вплинула корисно для мира, а не війни. Та щоб деякі звороти промови мін. Бека мали корисний вплив і на хід внутрішньої польської національної політики.

ік.

Міжнародня політика й тактика Совітів.

З НАГОДИ ДИМІСІЇ НАРКОМА ЛИТВИНОВА.

Ще пів року тому (а здається, аж десятки років проминуло з того часу!) міжнародня ситуація Совітів не могла викликати у нікого заздрощів. На міжнародньому обрію почало зарисовуватись друге видання найстрашнішого марева для Совітів — пакту чотирьох західноевропейських потуг: це була мінхенська нарада за одним столом найавторитетніших представників цих держав. Тривка згода між тими державами була б льогічним початком кінця Совітів, які можуть істнувати тільки за часів загострення взаємин поміж „капіталістичними“ державами в Европі.

Але знову врятувала Совіти їхня давня приятелька й надійна союзниця: міжнародня коньюнктура, яка впродовж 20-ти років рятує СССР від катастрофи, від небезпеки, надає йому можливости озброюватися, зміцнюватися і грати певну ролю.

Можна без прибільшення сказати, що такої ролі, як тепер, СССР ще не грав і такої доброї ситуації, як тепер СССР ще не мав.

Міжнародня коньюнктура освідомила всіх, що світова війна, яка розпочалася 1914 року, зовсім не закінчилася, а продовжується зі змінливим щастям. Змінюється і розподіл сил по обох ворожих фронтах. Дехто з одного фронту переходить до іншого чи то просто змінивши орієнтацію, чи то під натиском противника. І ось виринає, ніби то й парадоксальне на перший погляд, питання: до якого ж фронту, до якого бльоку належить СССР, колишня Росія, яка одна з перших змінила свою орієнтацію підчас війни?

Чималу ролю може відіграти підчас нової світової війни держава, яка має будь-що-будь невичерпані резерви живої людської сили (ці резерви з давніх часів робили велике враження на ґенеральні штаби ріжних країн!), необмежені простори, в яких можуть загрузнути цілі ворожі армії (і знову перед ґенеральними штабами виринають картини історичного минулого), — держава, яка довгий час вміло рекламувала свою внутрішню міць, свою самовистарчальність. І ми бачимо, як Англія переговорює, посередничає, єднає, монтує бльок — разом із СССР. І хай навіть у Франції деякі праві часописи виступають проти небезпеки союзу з большевизмом та проте уряд, навіть значно „поправілий“, і не думає на практиці охолоджувати тепер взаємин з СССР. А ще недавно казалося і писалося отверто про безвартність та шкідливість пакту з Совітами!

Не так вле стоїть справа для СССР тепер і з так званим протикомінтернівським бльоком. Хто, як не фашистівська Італія заключує з СССР торговельну умову на дуже добрих для нього підставах?! І може не так уже випадково відбувається досить довге побачення німецького віцеміністра закордонних справ з совітським полпредом Меркаловим, після чого той же Меркалов опиняється в Москві.

Незабаром минуть саме 4 роки, як СССР звязаний з пактом взаємної допомоги з Францією. Якщо хтонебудь нападе на Францію, СССР мусить прийти їй у допомогу, а Франція є союзницею Англії! Очевидно, у часах, коли добрий папір, на якому пишуться пакти й трактати, надзвичайно швидко старіється і розлітається, одного пакту замало. І тому бачимо підготову нових пактів із Совітами. І західні демократичні державні діячі немов забули, що вартість підпису совітського дипльомата — це теж ціла окрема проблема.

Дуже корисно було б звернути більшу увагу на те, що говорять самі большевики про свою міжнародню політику та тактику. А говорили вони про це цілком недавно, місяць тому. І говорили про це не представники наркомату закордонних справ, а найвищі чинники комуністичної партії, яких слово є законом для всіх у СССР.

На XVIII. комуністичному зїзді казали вони досить цікаві речі про тактику окремих комуністичних партій у так званих „капіталістичних“ країнах. А те, що рішають на такому зїзді — це закон для всіх комуністичних партій у світі.

Отже Мануїльський говорив, що не річ комуністів боронити сучасні кольоніяльні імперії. Отже не є річчю англійських комуністів боронити англійську кольоніяльну імперію й не річ французьких комуністів боронити французьку кольоніяльну імперію, дарма, що французька кольоніяльна імперія це союзниця СССР. Правда, Мануїльський додає, що кольоніяльні вимоги фашистівських держав є ще небезпечніші і з ними слід боротися в першу чергу, але й попередні слова зберігають свою вартість, бо їх не кидали на вітер. Крім того про закордонну політику, про напрямні, якими мусить кермуватися всесоюзна комуністична партія в цій ділянці, говорив сам „улюблений батько і вожд“. З його промови зовсім не виходило, що СССР має якісь особливі обовязки супроти союзниці Франції. Навпаки, він обвинувачував французьку й англійську пресу, які нібито хотіли спровокувати конфлікт поміж Німеччиною й СССР. Далі він зазначав, що завданням СССР у ділянці закордонної політики є зміцнювати мирні й ділові звязки з усіми країнами, які тільки не зазіхають на інтереси СССР, тобто однаково з Францією, як і Німеччиною. Поруч із такою миролюбною заявою той сам промовець вимагав, щоб СССР підтримував усі народи, які стали жертвою агресії й які борються за незалежність батьківщини.

Іншими словами — одна рука підписує торговельний договір з Італією, друга підштов-

хує проти Італії абісинців та альбанців. Ману- Їльський виразно пояснив, що „підтримувати" — це значить вимагати й боротися всіма засо- бами (очевидно — не явними) за визволення Абісинії. Те саме торкається підтримки всіх кольоніяльних народів В. Британії — проти британійського володіння.

Сталін у своїй промові видав наказ „бути дуже обережними і не дозволити провокато- рам війни, що призвичаїлися загортати жар чужми руками, втягнути СССР у збройний конфлікт". А коли пригадаємо, що назву про- вокаторів війни він прищеплював англійській та „союзній" французькій пресі, то виходить ясно, що СССР не квапиться до збройних кон- фліктів: ця правда була всім давно відома як і давно були відомі причини такої „миролюб- ности". Бо ризико війни для СССР — це ри- зико екзистенції і устрою і держави і її кер- манничів.

Сталін обвинувачував не Німеччину й Іта- лію, але Анґлію і Францію, що це вони бажа- ють собі викликати збройні конфлікти. Всі знали й розуміли, що річ ішла про можливу війну між Німеччиною і СССР та між Японією і СССР. Західні великодержави — мовляв — мають на меті, коли учасники викликаного збройного конфлікту виснажаться й знеси- ляться, — виступити зі свіжими силами в ролі посередників та подиктувати свої умови.

Однак чейже це давня мрія самого СССР **дочекатися знесилення ворогів у війні, а потім виступити самому зі свіжими силами! Все од**накове, хто переможе. Можна думати, що пе- реможені будуть становити прегарний ґрунт для швидкого поширення бацилів комунізму, (а переможці, знесилені війною, може теж не ви- являтимуть великої відпорної сили! Тому „нев- тральність" Совітів є щира, але невтральність тільки хвилева, тимчасова, до першого біль- менше рішального звороту у воєнних діях во- юючих сторін. Вартість совітських пактів не викликує у нас ніяких сумнівів. Не забуваймо, що СССР, це „країна здійсненого соціялізму", яка перебуває „серед ворожого кола капіта- лістичних країв". Ці Сталінові слова відомі кожній дитині в СССР і вони не дають тривкої підбудови большевицьким міжнароднім умо- вам. Франція є союзницею СССР, але одночас- но вона є для „соціялістичного" СССР „капіта- лістичним" ворогом. Чи треба якоїсь особли- вої діялектики для того, щоб доказувати аксіо- му: до ворога не можна ставитися по друж- ньому?!

Не треба забувати, що СССР це не така держава, як всі інші: Совіти ма- ють свою цілком окрему, неподібну до ін- ших, цілком своєрідну міжнародню політику, міжнародню тактику, міжнародню мораль. І тому й годі оцінювати ріжні акти совітського життя загально-прийнятими критеріями. Воно торкається теж димісії Літвінова. Ця несподі- ванка — типова для совітських парадоксів. Бо коли перший большевицький нарком — Чіче- рін — уводив совітську дипльоматію взагалі на европейські рейки, орґанізував та водночас модернізував совітських дипльоматів, то Лі- твінов діяв уже в часі, коли були точно розме- жовані компетенції закордонних станиць ГПУ та наркоміндела і точно спрецизовані форми їх співпраці. Літвінов був теж тим, який гасло людових фронтів використовував у закорд.- політ. практиці, впровадив СССР до буржуазно- капіталістичної палати Ліґи Націй у Женеві, та робив з СССР „чинник мира" й „оборонця істнуючого ладу".

За той час відносини змінилися. Але для Літвінова знову прийшов був добрий час. І са- ме в тому часі — він дістав димісію. Не маємо ніяких сумнівів, що серед причин тієї димісії були не тільки ріжниці думок на совітському Олімпі щодо подробиць тактики, але й ті ріж- ниці, які питомі для кожної боротьби ґруп, ко- терій і осіб: така боротьба йде серед москов- ських комуністів постійно, у перманенції. Вид- но, що суперники Літвінова використали тіль- ки нагоду, щоб відсунути його, — одного з останніх „старих большевиків".

Гл. Л.

З польської преси.

Помилки німецької політики у відношенні до Польщ.

„Час" ч. 122 містить під поданим у горі наголовком передовицю свого берлінського кореспондента (й м), в якій обговорює німець- кі настрої у звязку зі заключенням польсько- німецького договору про ненапад та із зірван- ням того договору. Воєнні алярми не виклика- ли в Берліні — пише кореспондент „Часу" — схвилювання. В Берліні, як і у Варшаві панує спокій. Але між німецьким і польським спо- коєм величезна ріжниця. Спокій поляків є ви- слідом повної свідомости небезпеки, яка Поль- щі грозить, є вислідом мужеської неуступчивої рішучости. Зате джерело німецького спокою зовсім інше.

„Він випливає з несвідомости, з повної ігноранції, із зовсім фальшивої оцінки то- го, що діється в інших краях Европи та настроїв, які там панують. Пересічний ні- мець спокійний, бо він не вірить у можли- вість війни. Він був схвильований у вересні, підчас судетської крізи. Тоді німецька при- людна думка зясовувала собі справу з не- безпеки, яка тоді грозила. Але сьогодні, коли тамте все вдалося, коли крім того Фі- рор зумів без вистрілу зайняти Чехію та Моравію, захопити Мемель, підчинити собі Словаччину, німецький чоловік з вулиці прийшов до переконання, що Гітлерові все вдається.

Коли кореспондент „Часу" споминав у розмові з німцями про можливість війни вна- слідок німецьких претенсій до Польщі, на нього дивилися, як на божевільного.

„Фірер не хоче війни, адже він це під- креслює на кожному кроці, а якщо йде про Польщу то очевидно вона ставить тепер опір, хочби з престіжових мотивів. Але ми маємо час. Чехи спершу теж ставилися і вкінці мусіли погодитися на німецькі дома- гання. Те саме буде з Польщею".

Такі міркування черпає кожний німець — пише „Час" — із зґляйхшальтованої німець- кої преси, яка йому те до вірування подає, що їй потрібне. Так думають не тільки „правовір- ні" гітлерівці, але й ті, які з недовірям став- ляться до Гітлерівського режіму. Далі корес- пондент „Часу" снує свої міркування на тему наставлення німецької прилюдної думки до Польщі.

„Слід додати, що коли анексію Чехії та Моравії прийняла німецька прилюдна дум- ка без захоплення, то домагання Гітлера під адресою Польщі впали на дуже подат- ливий ґрунт. Політику порозуміння, оперту на умові з 1934 р. накинено німецькому на- родові, але вона ніколи не здобула його повної апробати.

Це можна було наглядно запримітити теж підчас того „славного" засідання Райхс- таґу 28. м. м. Розділ присвячений Польщі Гітлер виголосив спокійно, не намагаючи- ся викликати спеціяльний ефект, одначе коли з його уст упали слова, якими він признав пакт неаґресії неістнуючим, з лав умундурованих послів залунали френетичні оплески".

Несвідомість німецької прилюдної думки можна зрозуміти — пише кореспондент „Ча- су" — на те вплинула преса, але найгірше, що оманам підпадає і політика Третьої Німеччини. Ці омани не випливають із недостачі інформа- цій, але із зовсім фальшивої оцінки того, що поза границями Німеччини діється. Ці омани- помилки, що, на думку берлінського кореспон- дента „Часу", можуть стати для Німеччини трагічні, торкаються в першу чергу німецько- польських взаємин.

„Просто дивно, що провідники ні- мецької політики могли хоч на хвилину думати, що Польща згодиться на дискусію над їх відомими пропозиціями, до того ще зголошеними негайно по анексії Чехії та за- хопленню Клайпеди, отже у хвилині, коли цілий світ був під враженням зломання Ні- меччиною своїх зобовязань та святочних приречень. А всеж так було. Рішуча відмо- ва Польщі та її військові розпорядки заско- чили провідників німецької політики".

За тою першою помилкою пішли інші помилки. Такою помилкою вважає берлінський кореспондент „Часу" одностороннє зірвання пакту неаґресії. Берлін сподівався, що таким чином Польща стане податливіша. Німецька преса поширила в Німеччині вістки, що поль- ська прилюдна думка обурена тим, що Польща не прийняла таких „догідних пропозицій". Проте по якомусь часі німецька преса змінила тактику й головну вину почала звалювати на Велику Британію, мовляв, її ґарантії вдарили полякам до голови та „стали причиною їх бо- жевільного становища".

„В Берліні зрозуміли свою помилку. Зро- зуміли, що розгра з Польщею буде важка. Цю розгру починає німецька політика сто- суючи відомі й випробувані методи. Вони будуть спиратися з одного боку на тому, щоб вичерпати Польщу під нервовим і го- сподарським оглядом, з другого боку на тому, щоб розбити солідарність між Річпо- сполитою та західніми великодержавами. Очевидно, це тільки здогади. Можливе, що засліплення провідників Третьої Німеччини на точці їх власної могутности та легкова- ження сил противників, з якими на випадок конфлікту німці мусіли б зударитися, спо- нукають Гітлера застосувати іншу тактику".

Автор статті схильний радше думати що Німеччина вибере той перший шлях. Німеччи- на вірить, що їй вдасться перервати вузли, що вяжуть Польщу з Францією та Великою Брита- нією. І саме віру в успіх тих зусиль уважає ав- тор статті найбільшою помилкою німецької політики.

Швайцарські відгуки на промову Гітлера.

(Від власного кореспондента).

Женева, 30. квітня 1939.

Ці відгуки можуть бути цікаві тому, що швайцарська політична думка відбиває погляди не лиш багатьох невтральних держав, але й погляди тих чинників взагалі, які бачать не тільки те, що їм треба чи що їм велять бачити. Про становище офіційних швайцарських кол повідомляє „Журналь де Женев" з Берна таке: „Швайцарія зацікавлена лиш посередньо в дебатах між президентом американської Унії та керманичем Великої Німеччини. А поза тим зазначують поінформовані кола, що місця, які торкаються нашої країни, як члена спільноти малих держав, чи як сусіда Німеччини, мають задовільний тон. Промовець похвалив рішення деяких держав, до яких спрямовано німецький квестіонар, боронити свою незалежність на випадок потреби силою. Це доказує, що Федеральна Рада мала слушність звернути увагу у своїй відповіді на збройну оборону нашої невтральности. Щодо цілости промови, то тут як і по інших місцях стверджують, що майбутню лінію німецької політики по 28. квітня означено не більше, як перед тим. Три точки, про які фірер висловився найвиразніше — це виповідження англьо-німецької морської умови, німецько-польської умови і відмова, сформульована у висловах доволі гострої іронії, піти за суґестіями п. Рузвельта. Але за винятком третьої точки, зазначують, що канцлер стерігся спалити всі мости і полишив собі деякий терен для переговорів. Коротко, тут уважають, що промова не загострила поважно ситуації, але напевно й не поліпшила її..."

Дуже характеристичне для цілого сучасного політичного становища в Европі, що виповідження німецько-польської умови зробило тут і очевидно не лише тут, куди більше враження, ніж виповідження німецько-британської умови. Першому актові надають лиш засадниче значіння, другому актові — наскрізь реальне значіння. Пишучи про німецько-польські відносини ред. Жан Мартен зазначує в „Журналь де Женев" між іншим таке: „Тут ми торкаємо гарячий пункт і мусимо докладно важити значіння слів, що їх ужив фірер. В них нема ніякої погрози війною. Все можна ще впорядкувати... при умові, що Гітлер дістане повне вдоволення дотично того, що він уважає необхідним для Німеччини: прилучення Данціґу і екстериторіяльний коридор в західньо-східньому напрямі впоперек польського коридору..." Поза тим, уважають тут це питання тим більш дразливим, що відмову польського уряду вважають у Німеччині залежною від заключення англьо-польського пакту, отже бачать у ній вмішування Англії до східньо-европейських справ, якому Німеччина рішуче противиться. Якоїсь приблизно зазначеної перспективи розвитку майбутніх політичних відносин на сході та південному сході Европи тут поки що не бачать. Правда, колись писав ред. Жан Мартен у „Журналь де Женев", що франко-московські і франко-польські взаємини стояли все у протилежному відношенні, а саме наближення Парижа з Москвою спричинювало завжди охолодження між Парижем та Варшавою. Наближення Варшави з Льондоном при теперішніх взаєминах між Льондоном і Парижем інших наслідків властиво не повинно би мати, не зважаючи навіть на їх спільне тиснення в бік польсько-московського зближення. Ставлять у Женеві також питання про те, який вплив матиме загострення німецько-польських взаємин на взаємини Польщі з Москвою, з Італією та найближчими сусідами, Мадярщиною і Румунією, але відповіді на це питання даремне тут шукати хочби тому, що і найближчих плянів Німеччини не можна знати.

З того, що тут говорять і пишуть виринає один з небагатьох сприятливих симптомів, а саме при тій безсумнівній ролі, яку грає московський уряд у цілій сучасній політичній кризі, його, у звязку з промовою Гітлера майже не згадують, не тільки тут, а властиво і в англійській та французькій пресі. Під наголовком: „Двері для майбутніх дискусій відчинено, переговори чотирьох держав", пише льондонський кореспондент женевського часопису між іншим таке: „Ідею переговорів приймуть дуже радо в Льондоні і в Парижі. До цього заохочує висловлена канцлером надія порозумітися з Францією і його небажання починати нові перегони у зброєннях з Британією, як також і пропозиція переговорів у справі нових умов з Великою Британією та Польщею. Він зажадав справді наново звороту кольоній, але не заохочував Італії до нової авантури на Середземному Морі..." Виринає тут льоґічно питання, чи Польща намагатиметься осягнути нове порозуміння з Німеччиною в рямках евентуальних переговорів між великодержавами, і наскільки це буде можливе при відомому нахилі Німеччини до двобічних умов.

Досить парадоксальний та одночасно дуже характеристичний є факт, що найменше уваги викликали тут ті уступи промови Гітлера, в яких він точка за точкою дає відповідь на телеґраму президента Рузвельта. Це, очевидно, наслідок того, що при поставленні реальних питань европейської політики виявилося виразно, що в їх рішенні Америка фактично ніякої участи взяти не може.

В тутешніх колах, що виявляють традиційне зацікавлення українською справою, звернули увагу на ті уступи промови, де була мова про Карпатську Україну, яку у протилежности до мадярської офіційної номенклятури названо її властивим національно-політичним іменем. Це тим більш зрозуміле, що недавно обговорювали в тутешній пресі питання, чи Німеччина зможе переборoти свої господарські труднощі без України.

М. Данько.

Як поступає санація „Народнього Дому" у Львові.

(Продовження).

Тяжче як з ліквідацією порожних льокалів пішла справа з „льокаторами", що з роду чиншу не платили. Твердий натиск давнішого і теперішнього адміністратора довів до того, що деякі з установ, які користувались даровими мешканнями, зліквідувались та опорожнили льокалі, інші знову мусіли призвичаїтись до чимраз точнішого плачення чиншів, зобовязуючись крім того сплачувати законно стягальні чиншові залеглости місячними ратами від 5—25 зол. Місячний дохід з цього титулу дав би при правильній вплаті 85 зол., отже коло 1.000 зол. річно. На ділі він значно менший. Розуміється, за залеглі чинші „Н. Д." не побрав досі ані сотика відсотків, ані не пробував їх домагатись.

Справа залеглих чиншів представляється загалом з цілого комплексу справ „Н. Д." найгірше. Досі Управа „Н. Д." зголосила Т. В. коло 190.000 зол. залеглих чиншів, зі судовими коштами ця сума зросте на мінімально 200.000 зол. 58.173 зол. чиншу та к. 4.000 зол. коштів мусів Т. В. закваліфікувати як зовсім нестягальні — через передавнення, невиплатність та смерть винаймаючих, і Управа „Н. Д." цю суму вже відписала. Ця справа така характеристична, що я позволив собі зіставити табелю залеглостей, при чому не ручу за її повноту, бо все ще виринають нові анальоґічні справи на засіданнях Т. В. Зіставленням обняті всі претенсії „Н. Д." з вийнятком одної на к. 50.000 з., про яку розповім пізніше.

Зіставлення належних чиншів у заокруглених золотих:

	москвофільські станови	греко-католики	жиди	римокатолики	Разом
1. Відписані чинші	9.218	21.310	18.506	9.139	58.173
2. Залеглі чинші досі невідписані	21.312	6.757	62.871	2.635	93.575
3. Разом	30.530	28.067	81.377	11.774	**151.748**
4. Від суми залеглостей потручується 10% поз. 2. як стягальну	2.131	676	6.287	263	9.357
5. Полишаються як нестягальні страти	28.399	27.391	75.090	11.511	**142.391**
6 Відсоток досі відписаних сум (поз. 1.)	16%	36%	32%	16%	100%
7. Відсоток всіх страт на чиншах (поз. 5.)	20%	19%	53%	8%	100%
8 Кількість чиншовиків (поз. 1+2)	3+6	18+3	18+3	5+1	44+13=57

В зіставленні я навів рубрику „греко-католики" тому, що між відписаними претенсіями є побіч москвофільських теж 63.— зол. нестягальної залеглости померлого в минулому році лікаря-українця, а між невідписаними претенсіями є аж 4.774 зол. залеглости двох українських фірм, що зобовязалися сплачувати їх по 25 зол. місячно. 10% стягальности невідписаних претенсій може видатись оцінкою за низькою, одначе я вважаю цю позицію за надто оптимістичну, бо претенсії здебільша незабезпечені, а одна з них — найбільша і то до жидівської фірми — на суму 56.785 зол. є, щоправда, забезпечена на реальности, але на такому далекому місці, що це забезпечення треба вважати нереальним, і одержання 10% претенсії мрією.

Справу плачення чиншів уважала, видно, комісарська управа за „буржуазний предразсудок", бо коли в р. 1935. з чиншу повинно було вплинути 196.987 зол., то „Народній Дім" побрав ефективно всього 74.974 зол., отже 38%, або суму, яку треба заплатити за податки від нерухомостей та за інші чинитьби, за воду, канал і т. д., не рахуючи коштів ремонту та адміністрації. Більше як половину залеглого чиншу побрано від магістрату за

театральну салю та за винаєм т. зв. „жовтої салі". Такі льокатори, які платили чинші, були справді добродіями „Н. Д.", бо ніхто їх до цього не змушував.

Все ж таки була одна залеглість, яку „Н. Д." послідовно екзеквував, не вважаючи на те, що установа, яка залягала з чиншом, правно користала з фундації пок. митрополитів Й. і С. Сембратовичів, призначеної на виховне заведення для дівчат, в добрій вірі заінтабульованої на „Н. Д.", якого статутовим обовязком було саме її „подавати помощную руку" (ст. 2. статуту „Н. Д."). Установа, що вже в третьому поколінні виховує дівчат та дає їм загальну і фахову освіту. Тою установою є СС. Василіянки у Львові при вул. Длугоша ч. 17, що ведуть дві гімназії, удержують дівочий інтернат, а в часі війни і по війні вели захист воєнних сиріт, отже виконували й виконують загально-корисну суспільну і харитативну працю. Одинокою „виною" СС. Василіянок, що вже перед війною викликувала лють управи „Н. Д.", а після війни спонукала бувшого комісаря до внесення позву, був український характер монастиря.

Позов внесено за залеглий чинш за реальність при вул. Зиблнкевича ч. 30 на суму 35.313 зол., в якому не скомпенсовано к. 20.000 зол., вложених Сестрами на ремонт здевастованого дому, про який управа „Н. Д." знала та навіть признавала його кошт, але в позві його не взяла під увагу. Тому після зголошення позву у добрій вірі офіціяльно — справа рекомпенсати передавнилася. Справа позву „Народнього Дому" проти СС. Василіянок була, видно, така ганебна, що його не хотів внести тодішній синдик „Народнього Дому" д-р М. Глушкевич, і її віддано чужинцеві. Після ріжних перипетій з кінцем минулого року запав присуд, на основі якого СС. Василіянки мають заплатити „Н. Домові" пізвану суму враз з коштами спору та законними відсотками, яких „Н. Д." ніодному льокаторові не рахував, що разом дає суму коло 50.000 зол., а може і більше. Ця сума вже забезпечена на реальности СС. Василіянок, що загрожена ліцитацією. На санування знищеного комісарською господаркою „Н. Д." не вистачила фундація, утворена митр. Сембратовичами, треба ще продати і здобуту трудом поколінь реальність виконавчинь завдань тої фундації і то в моменті, коли управа змушена відписати 150.000 зол. роздарованих чиншами і то в 61% не-грекокатоликам.

Українські члени Т. В. налягали від початку свого урядування на полюбовне полагодження спору, що його можна було оминути коштом 12—15 тисяч зол., бо таку вартість представляв предмет спору. Зазначу ще, що посол В. Целевич зголосив у цій справі основно умотивований меморіял, що його п. адміністратор предложив мабуть п. воєводі. Який буде фінал цієї пресумної справи: чи реальність СС. Василіянок справді піде на бубон, чи управа „Н. Д." погодиться на ратальну сплату залеглости, подібно як це мало місце в інших випадках, побачимо. Становище адміністратора „Н. Д." під цю пору доволі тяжке, бо як представник головного вірителя мусить настоювати на виекзеквування правосильно признаної претенсії, якої слушности сам мабуть не всилі признати.

Інж. Юліян Мудрак.

(Продовження буде).

З життя української еміґрації.

ПРОМОВА ГОЛОВИ ЗАКОРДОННОГО ЦЕНТРУ УНР ПРЕЗ. А. ЛІВИЦЬКОГО.

У ч. 14—15 паризького „Тризуба" находимо повний текст промови голови закордонного центру УНР, презид. Андрія Лівицького, яку він виголосив в одному з міст Західної Европи до делеґатів еміґрації, що ідеольоґічно зосереджується довкола еміґр. уряду УНР.

Промова дуже обширна, більшої її частини (головно про здвиг та упадок карпато-українських змагань і психольоґічні та політичні наслідки цього для загально української справи) не можемо подати зі зрозумілих причин. Після вступу про духовий звязок цілої української політичної еміґрації з рідним краєм та про надзвичайно відрадні інформації наддніпрянської еміґрації про бодрість і незломність українського духа у масах Совітської України, читаємо таке:

„...Обставини нашої праці за межами батьківщини склалися так, що кожний громадянин є одночасно політиком-дипльоматом. До кожного з вас, чи в бюрах ріжних установ, чи за фабричним станком, чи на віддаленій фармі, — звертаються чужинці з питаннями про незнану їм Україну. Всі ви своєю свідомістю та тихою пропаґандою довбаєте той грубий мур, який століттями будували підступні москалі між Україною й культурним світом... Своєю незломністю всі ви маніфестуєте перед цілим світом перманентність боротьби українського народу за державну незалежність.

Та ті самі тяжкі обставини вимагають, щоб формально тільки десятки активних громадян провадили працю політично-дипльоматичну і тільки одиниці відповідали за відтинки інтимно-конспіративні. Тому власне апелюємо до мудрости громадської, домагаємося особливого довіря, конечного зокрема тепер, коли вирішається наша доля...

Вперта праця по цей бік совітських кордонів та невпинна кровава боротьба в Україні Великій — дали вже реальні наслідки. Вже преса цілого світу кричить про Україну, щоденно чуємо голоси не тільки ворожі, а й щиро прихильні до нашої справи. Нема вже поважнішої держави, яка у своїй політичній акції не брала б під увагу нашої боротьби, не слідкувала б за відносинами на европейському сході, не вживала б відповідних заходів. Всі, до байдужної Америки включно, міркують уже над цілком реальною можливістю повстання над Дніпром вільної незалежної України..."

„Хай неграмотні чужинці, під впливом ворогів наших, повторюють ще старі дурниці ніби Україну вигадали німці чи поляки, чи знову німці, хай кричать, хай лякають, ніби Україну хтось хоче завоювати для себе. Нас це вже не цікавить. Нашу визвольну боротьбу базуємо не на тих чи інших коаліціях, не на часовій міжнародній конюнктурі, не на дитинячих мріях про чужу інтервенцію. Ми знаємо, що Нація, яка непохитно провадить боротьбу в жахливих умовинах, мусить перемогти, бо до перемоги має нічим незломну волю. Нас не лякають брехливі чутки про спустошення краю, про загальну апатію, про втому борців, про большевизацію молоді...

..Не віримо ворожим наклепам, ніби хтось хоче поневолити всю Україну для себе. Коли вже хтось зацікавився нашою долею і нашою боротьбою, то тільки для того, щоб мати на сході могутнього союзника, а не якогось там непевного васаля. Всі хто зрозумів нарешті неминучість кінця Москви, сконстатували давно, що українці не належать до „малих народів", які не доросли до незалежного державного істнування. Тому в подіях, що з таким темпом наближаються, Україна займе тільки те місце, яке відповідає її національній честі і моральній силі. У тих давно жданих подіях зникне партійництво, зникне дрібна боротьба більших і менших „концепцій", настане та єдність, про яку давно дбали наші ліпші громадяни. Не буде вже ні лівих ні правих, зникнуть „рідні" авантурники й агенти ріжної масти, прийдуть до праці й боротьби українські патріоти з єдиною волею до перемоги..."

Вся промова була навіяна духом бадьорости. Її головна тенденція — звернути увагу політичній еміґрації, щоб вона не піддавалася настроям, які прийшли після упадку державности Карпатської України, та щоб тямити, що загально-українська проблема надто поважна і велика, щоб була залежна від висліду змагань на одному невеличкому відтинку.

ЗА ОКЕАНОМ.

УКРАЇНСЬКА ГОСПОДАРСЬКА НАРАДА У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ.

З почину Українського Позичково-Будівельного Товариства у Філядельфії відбулися дводенні наради представників українських організацій у справі економічної, зокрема кооперативної праці українців у Злучених Державах. Перша нарада відбулася 25. лютого, друга 26 лютого в салі Товариства Горожан.

Другі збори були більші. Зявилось багато представників українських установ і товариств з Філядельфії, Джерзи Сити, Ню Йорку, Ньюарку. Проводив зборам голова Будівельно-Позичкового Товариства п. Теодор Чемерис. Ширше звідомлення про плян праці подав секретар Товариства д-р Володимир Галан. Були дві довші реферати: ред. д-ра Луки Мишуги і д-ра Льонгина Цегельського. Потім була широка й оживлена дискусія, в якій забирало голос багато учасників нарад. Принято одноголосно таку резолюцію:

Приявні на других господарсько-кооперативних нарадах стверджують потребу ширшої розбудови економічних ділянок нашої іміграції в Америці, зокрема в таких напрямках: а) Скріплення народних організацій життєвого обезпечення (допомогових організацій). б) Творенням нових та розбудовою вже істнуючих Будівельно-Позичкових Товариств для довгоречинцевих позичок. в) Творення кредитових Юній для короткоречинцевих позичок та охорони нашої іміграції перед лихвою. У господарському відношенні до Рідного Краю збори стверджують потребу негайно навязати звязки.

УКРАЇНСЬКИЙ ХОР „БОЯН" у СТЕМФОРДІ ЗДОБУВ ПЕРШЕНСТВО НА МІЖНАРОДНІМ КОНЦЕРТІ.

Український хор „Боян" при церкві св. Володимира Великого у Стемфорді, Конн., виступав з концертовими піснями дня 16. лютого вечером у міжнароднім концерті під проводом свого диригента Петра Шавинського. В концерті брало участь 6 народностей із своїми хорами: нігри, жиди, шотляндці, литовці, українці і православні, що звуть себе „росіянами". Група нашого хору представляла собою мов гарний зільник квітів у прегарних українських строях. Коли куртина піднялась, на салі запанувала тишина і публика очікувала нетерпеливо українських пісень. Появився диригент і піддав голос до пісні із Служби Божої „Свят, свят, свят", композиції Д. Бортнянського. Що за краса, що за мельодія! Здавалося, що співає ангельський хор. Полинула пісня по салі і після скінчення оплескам не було кінця. Перед кож-

вою пісню голова хору п. М. Зап пояснював по американськи, яка пісня і в якім році композитор музику пісні уложив. Друга пісня була „Отче наш“ М. Вербицького. Публика слухала уважно і знову грімко оплескувала. Третя пісня „Ой видно село“ Я. Ярославенка. Ця пісня так подобалась публиці, що саля гриміла від бурі оплесків. Четверту пісню співали „Баби й курчата“, аранжовану Ю. Кириченком. Хоч публика слів пісні не розуміла, але після скінчення нашої програми прикликували президента концерту, щоб хор співав ще раз. На концерті були визначні особи з міської влади, учителі, учительки, адвокати, доктори і, як звичайно люди ріжних народностей. Були і критики і музики. По концерті музичні критики проголосили, що найкраще списався український хор „Боян“ і в нагороду дали нашому хорові срібну чашу. „Боянові“ належиться велика подяка і признання, що так гарно списався перед американцями і приніс славу для себе й української громади у Стемфорді. Хор ходив правильно на проби й радо слухав вказівок свого дириґента, щоб поставитись якнайкраще перед американцями й чужинцями. Також належиться подяка невтомному дириґентові п. Шавинському за працю. Він зумів вишколити хор і вивести так гарно перед американську публику. Щира подяка належиться також пані М. Панасюк і пані А. Блащук, які взяли на себе обовязок убрати в костюми 36 співаків, поза своєю працею в хорі.

В ДІТРОЙТІ БУДЕ В ЛИПНІ ВЕЛИЧАВЕ СВЯТКУВАННЯ 950-ЛІТТЯ ХРЕЩЕННЯ УКРАЇНИ.

Дня 4. липня вся українська кольонія у стейті Мишиґен святкуватиме дуже врочисто 950-ті роковини хрещення України. Свято відбудеться у величавій (3.500 місць) і дуже популярній католицькій церкві св. Тереси в Роял Овк біля Дітройту, де парохом є відомий радіовий проповідник о. Чарлз Каглин. Впорядчиком цього величавого свята, яке має бути великою українською маніфестацією не тільки християнського, але й національного характеру, є о. д-р Степан Тиханський, парох української католицької церкви в Гемтрамек, Мишиґен. На цьому святі о. впорядчик сподівається кількох владик та 50 священиків, не тільки наших, але й чужих. Рівночасно буде співати великий злучений український хор (що-найменше 500 співаків). Свято попереджуватиме о. Каглин радіовими промовами на кілька тижнів наперед, а також підчас свята буде мати довшу промову, яка імовірно теж буде передана через кількадесять радіових станцій. О. д-р Тиханський сподівається мати багато гостей не тільки в Мишиґену, але й із сусідніх стейтів.

ПРЕОСВЯЩЕННИЙ КИР ВАСИЛЬ У РАДІ ПРИЙНЯТТЯ КОРОЛЯ.

На виразне запрошення урядових чинників єпископ Василь Ладика ЧСВВ став членом Ради, яка приготовляє прийняття для анґл. короля й королеви, коли прибудуть до Винніпеґу.

ОРГАНІЗАТОР „КАРПАТО-РУССКОГО КОНҐРЕСУ“ В ПІТСБУРҐУ САМ ПОКИНУВ СВІЙ „КОНҐРЕС“.

Дня 6. березня відбувся в Пітсбурґу довго заповіданий і кілька разів відкладаний „карпато-русский конґрес“. Його скликував Джон Попп, котрий взивав, щоб парохії і братства посилали своїх делеґатів. На „конґрес“ прибули тільки представники 34 парохій і 82 братств. Це, як обчисляють, 10 прц. „карпато-русскої“ іміґрації в Америці. „Конґрес“ відкрив Попп, але його захопили комуністи, які зібрались біля Вислоцького, редактора кацапсько-большевицької газети „Лемко“. Тоді Попп, д-р Геровський і третина „конґресменів“ покинули салю. Потім решта вже говорила, що хотіла, а Варзалі, індепендентський священик, грав у дудку большевицьких демагоґів. Але й комуністи не вийшли задоволені з „конґресу“, бо крім вимоги плебісциту для Закарпаття „конґресмени“ поставились також проти фашизму і большевизму.

Промова міністра Бека.

ВІДПОВІДЬ ГІТЛЕРОВІ.

Висока Палато!

Користаю зі засідання парляменту, щоб доповнити деякі прогальни в моїй праці останніх місяців. Хід міжнародніх подій оправдав би більше заяв міністра закорд. справ, ніж моє одиноке експозе в комісії закордонних справ сенату. З другого боку саме з огляду на той скорий хід подій я відложив свою заяву до часу коли питання нашої закордонної політики дістануть більше зрілу форму.

Міжнародні установи ослаблені, методи міждержавної співпраці підпали глибокій ревізії — це витворило

НИЗКУ НОВИХ ПИТАНЬ

у всіх частинах світу. В останніх місяцях цей процес дійшов аж до Польщі.

Взаємини між державами дістали більш індивідуальний характер, власне обличчя, ослаблено загальні правила. Держави порозуміваються щораз то більше безпосередньо.

Договір з Анґлією.

Коли йде про Польщу, прийшли поважні зміни. З деякими державами контакт став глибший та легший, у деяких випадках витворились поважні труднощі. В першу чергу маю на думці наш договір з Анґлією. По кількох диплъоматичних контактах ми заключили — підчас мого побуту в Льондоні — безпосередній договір, побудований на засаді

ВЗАЇМНОЇ ПОМОЧІ, НА ВИПАДОК БЕЗПОСЕРЕДНЬОЇ ЧИ ПОСЕРЕДНЬОЇ ЗАГРОЗИ ДЛЯ НЕЗАЛЕЖНСТИ ОДНОЇ З НАШИХ ДЕРЖАВ.

Формула договору відома зі заяви прем. Чемберлена з 6. квітня. Ту заяву узгіднено зі мною — її можна уважати за договір між двома урядами. Почуваюся до обовязку додати, що договір має зокрема велике значіння з огляду на спосіб і форму льондонських розмов. Хочу, щоб польська публична опінія знала, що британські державні мужі виявили велике зрозуміння для загальних питань европейської політики і таке становище до нашої держави, яке дає змогу передискутувати отверто, з довірям та без сумнівів усі суттєві питання. Ми скоро вияснили собі, що інтенції обох урядів у основних европейських питаннях годяться: ані

АНҐЛІЯ АНІ ПОЛЬЩА НЕ МАЄ АҐРЕСИВНИХ ПЛЯНІВ СУПРОТИ НІКОГО,

обі шанують основні засади поведінки в міжнародньому житті. І тому можливо було скоро устійнити засади польсько-британської співпраці.

Як виходить з рівнобіжних заяв керманичів

ФРАНЦУЗЬКОЇ

політики, Париж і Варшава годяться щодо того, що зміна політичної конюнктури не лише не ослабила нашого оборонного договору, але навпаки: той договір становитиме один з головних чинників політичної структури Европи.

Значіння договору з 1934 року.

Пан канцлер Німеччини приняв польсько-британське порозуміння як претекст, щоб односторонньо узнати неістнуючим договір, який канцлер заключив у 1934. р.

Заки перейду до теперішньої стадії тої справи, дам короткий історичний огляд.

Я брав активну участь при заключенні того договору, тому маю обовязок занализувати його.

ДОГОВІР З 1934. Р. — БУЛА ЦЕ ВАЖНА ПОДІЯ,

було це зусилля дати кращий хід історії взаємин між обома державами, вийти з нездорової атмосфери постійних непорозумінь та ворожих намірів — понад анімозії, до глибоких основ взаїмної пошани. Проба противитися злу — це постійно найкраща можливість політичної діяльности. Польська політика шанувала цю засаду в найкритичніших хвилинах останніх часів.

З такого погляду

ЗІРВАННЯ ДОГОВОРУ НЕ Є МАЛОВАЖНЕ.

Але кожний договір варт стільки, скільки варті його консеквенції. Договір з 1934. р. був це договір взаїмної пошани та доброго сусідства, і тому вніс позитивну вартість до життя Польщі, Німеччини та цілої Европи. Та він втратив свій правдивий характер, коли виявилося, що друга сторона хоче інтерпретувати його як

ОБМЕЖЕННЯ СВОБОДИ ПОЛЬСЬКОЇ ПОЛІТИКИ,

або як мотив, на основі якого домагається від нас односторонніх

УСТУПОК, НЕЗГІДНИХ З НАШИМИ ЖИТТЄВИМИ ІНТЕРЕСАМИ.

Німеччина хотіла ізолювати Польщу.

Перейдім до теперішньої ситуації. Німеччина потрактувала сам факт анґльо-польського порозуміння як мотив, щоб зірвати договір з 1934. р. Німецька сторона видвигнула заміти правничого характеру — правників відсилаю до тексту нашої відповіди на німецький меморіял, що його ми нині переслали до Берліна. Не хочу спинюватися над диплъоматичними формами цієї події, яка має свій специфічний вислів. Німецький уряд рішився на основі пресових інформацій, не розглядаючи опінії польського ні британського уряду щодо характеру порозуміння між ними. Не було це важке, бо негайно по приїзді

Я ЗАЯВИВ, ЩО МОЖУ ПРИНЯТИ НІМЕЦЬКОГО АМБАСАДОРА — ТА ВІН ДО НИНІ НЕ ВИКОРИСТАВ ЦЕЇ НАГОДИ.

Чому ця обставина така важна? Бачимо, що не рами польсько-британського договору рішали, лиш сам факт, що той договір заключено. Це важне для оцінки інтенцій німецької політики: коли німецький уряд інтерпретував декларацію неаґресії з 1934. р. як

СПРОБУ ІЗОЛЮВАТИ ПОЛЬЩУ

та унеможливити їй нормальну приязну співпрацю зі західніми державами, ми самі були б відкинули ту інтерпретацію.

Справа Данциґу.

Висока Палато!

Щоб якслід оцінити ситуацію, треба поставити собі питання: про що йде? Без того не оцінимо змісту німецьких заяв у відношенні до польських справ.

Про наше відношення до Заходу я вже говорив — залишається питання німецьких пропозицій щодо Данциґу, німецької комунікації крізь поморське воєвідство та додаткових тем, що цікавлять Польщу й Німеччину.

Розглянмо ці питання по черзі.

Вільного міста Данціґу не видумали у версайськім мирі. Він істнував від віків. Коли відкинути чуттєвий чинник, Данціґ є позитивним вислідом схрещення польських та німецьких впливів. Німецькі купці запевнили розвиток того міста завдяки закордонній торговлі Польщі. Розвиток та рація істнування того міста полягає на тім, що воно лежить при гирлі одинокої польської великої ріки, на головнім воднім та сухопутнім шляху, який вяже нас із Балтійським Морем. Це правда, якої не затруть ніякі формули. Німецьке населення тепер домінує в Данціґу, але його істнування і добробут залежить від господарського потенціялу Польщі.

Які висновки зробили ми з того? Ми стояли і стоїмо на становищі прав та інтересів нашої морської торговлі та політики в Данціґу. Шукаючи мирної розвязки, ми свідомо не робили ніякого натиску на національний, культурний та ідейний розвиток німецької більшости у вільному місті.

Не буду продовжувати моєї промови й цитувати прикладів. Вони доволі відомі всім, що в якийнебудь спосіб тою справою займалися. Одначе з хвилиною, коли по стільки заявах німецьких державних мужів, які респектували наше становище і висловлювали думку, що „те провінціональне місто не буде причиною спору між Польщею та Німеччиною" — чую

ДОМАГАННЯ ПРИЛУЧИТИ ДАНЦІҐ ДО НІМЕЧЧИНИ,

з хвилиною, коли на нашу пропозицію з 26. березня спільних гарантій істнування і прав Вільного Міста не дістаю відповіді, зате відтак довідуюся, що ту відповідь признали як відкинення переговорів — то мушу собі поставити питання, про що властиво йде? Чи про свободу німецького населення Данціґу, яка зовсім не загрожена, чи про престіжові справи, чи теж про те,

ЩОБ ВІДІПХНУТИ ПОЛЬЩУ ВІД БАЛТИКУ,

від якого вона не дасть себе відштовхнути.

Екстериторіяльний шлях через Поморя.

Ці самі міркування торкаються комунікації через наше поморське воєвідство, підкреслюю те слово „воєвідство", бо слово

„КОРИДОР" Є ШТУЧНОЮ ВИДУМКОЮ.

Іде тут про відвічно польську землю, яка має лиш незамітний відсоток німецьких поселенців.

Ми дали Німеччині всі удогіднення в залізничій комунікації, ми дозволили громадянам тієї держави переїздити без паспортових труднощів з Німеччини до Східної Прусії. Ми виступили з пропозицією обміркувати теж подібні удогіднення для автомобільної комунікації.

І тут знову виринає питання,

ПРО ЩО ЙДЕ?

Ми не маємо ніякого інтересу шкодити громадянам Райху в комунікації з їх східною провінцією. Зате не маємо ніякої причини зменшувати нашої суверенности на нашій власній території.

В першій і в другій справі, значить у справі будучности Данціґа й комунікації через Поморя, іде все про

ОДНОСТОРОННІ КОНЦЕСІЇ,

яких, здається, уряд Райху від нас домагається. Деж у такому випадку взаємність? У пропозиціях Німеччини виглядає воно доволі мрячно.

Словаччина.

Пан канцлер Райху згадав у своїй промові про потрійне кондомініюм у Словаччині. Я приневолений ствердити, що ту пропозицію почув я вперше у промові п. канцлера з 28. квітня. В деяких попередніх розмовах були

ТІЛЬКИ НАТЯКИ,

що на випадок, якби прийшло до загальної умови, можна було б обговорити справу Словаччини. Ми не шукали поглиблення того роду розмов, бо не маємо звичаю торгувати чужими інтересами.

Німецькі пропозиції.

Також і пропозиції

ПРОДОВЖИТИ ПАКТ НЕАҐРЕСІЇ НА 25 ЛІТ

в останніх розмовах в ніяких конкретних формах нам не поставлено. Тут були теж натяки, які зрештою походили від замітних представників німецького уряду. Але, прошу панів, у таких розмовах були теж ріжні інші натяки, які сягали куди ширше й дальше, ніж обговорювані теми. Резервую собі право, на випадок потреби, вернутися до тієї теми.

У своїй промові пан канцлер Райху, як концесію зі свого боку пропонує

ВИЗНАТИ Й ДЕФІНІТИВНО ПРИНЯТИ ПОЛЬСЬКО-НІМЕЦЬКУ ГРАНИЦЮ.

Мушу ствердити, що йшло тут про визнання де юре й де факто безспірної власности, отже, ясно, що та пропозиція теж не може змінити моєї тези, що домагання Німеччини у справі Данціґа й автостради залишаються односторонніми домаганнями.

У світлі тих вияснень Висока Палата чекає від мене, і слушно, відповіді на останній пассус німецького меморандум, який каже: „Якби польський уряд привязував до того ваги, щоб прийшло до нового умовного наладнання польсько-німецьких взаємин, то німецький уряд готовий до того." Мені здається, що мериторично я вже зясував наше становище.

Для точности зроблю резюме:

Мотивом для такої умови було би слово

„МИР",

слово, яке з натиском пан канцлер у своїй промові згадував. Мир є напевне метою важкої і напруженої праці польської дипльоматії. На те, щоб те слово мало реальну вартість треба двох умовин: 1) мирних намірів, 2) мирних метод поведінки. Якщо німецький уряд справді кермується тими двома умовами у відношенні до нашої держави,

ВСІ РОЗМОВИ, ЩО ОЧЕВИДНО РЕСПЕКТУЮТЬ ЗГАДАНІ МНОЮ ПЕРЕДТИМ ЗАСАДИ, МОЖЛИВІ.

Якби до таких розмов прийшло, то польський уряд, по своєму звичаєві, буде підходити до тих справ поважно, рахуючися з досвідами останніх часів, але не відмовляючи своєї найліпшої волі.

Мир — це щось дорогого й побажаного. Наша ґенерація скровавлена у війнах, напевне заслуговує на мирний час. Та мир, як і всі справи того світу, має свою високу, але вимірну ціну. Ми в Польщі не знаємо поняття миру за всяку ціну. Є тільки одно в житті людини, народів і держав, що є безцінне: тим є честь!

КЛЯВДІЯ ГАВРИЩАК-ОЛЕСНИЦЬКА. 2)

Завтрішній світ.

Два роки ми на очах переконувалися, що вміють зробити 150 міліонів долярів (кошти будови вистави) кинених у 1216 акрів болота! За цей час гризька мазь, по якій наче великі ропавки торохкотіли та лазили безупинно машини, перейшли цілу ґеольоґічну метаформозу: вона висохла, ствердла відводнилася — стала пригожим фундаментом під місто павільонів, матеріялом для автомобілевих шос та залізничих доїздів, летунського майдану на 200 літаків та розлогих площ для постою авт, що зможуть примістити їх з 35 тисяч кожної днини.

Як пристало на американську імпрезу такої міри як Світова Вистава — рекламові комунікати переповнені статистикою, де міліоновими числами розкидають наче дрібною монетою: пятьдесять міліонів сподіваних глядачів дадуть заробити сто міліонів долярів за доїзд до вистави ріжним транспортовим товариствам, зїдять стільки міліонів ярдів ковбасок (т. зв. „гарячих псів"), що ними можна б опоясати двічі земну кулю, а скількість випитої „кока-колі" (найпопулярніший американський безалькогольний напиток) наповнила б плавальні всіх американських спортових осередків! Такі цифри побудовані на статистиці проголошують з повагою наукових тверджень. Таких і подібних інформацій на тему вистави постачає безупинно її управа — знаючи з досвіду, що американський широкий загал найскоріше зловиш на вудку сензаційного переборщення, чи небувалої реклами.

Ніде правди діти — цим разом реклама має небезпечного конкурента, який паралізує більшість її зручних ходів. Це міжнародні події: „вистава", до якої готується Европа. Вістки про неї безупинно заповнюють передові сторінки американської преси рідкими заголовками, спихаючи виставові комунікати на „сірий кінець".

Ню Йорк у ролі господині проявляє прикмети зручного бізнесмена, який знає, що не швидко трапиться друга нагода здерти шкуру з пятьдесяти міліонів „провінціялів", що зїдуть до міста. Щоб заохотити їх до приїзду ввели великі залізничі, летунські, корабельні знижки та інші транспортові полекші, площі для трейлерів, зорганізували опіку над дітьми, що приїдуть у товаристві старших, і поплила ціла повінь обіцянок, небувалих зворушень та доброї забави, яких може сподіватися кожний, хто перейде огорожу „Завтрішнього Світу".

Рідше згадують про те, що 75 центовий білет одноразового вступу дає лиш право ввійти на терени вистави, а надто запалений та цікавий глядач буде мусіти витрясти з портфеля принайменше 50 долярів, щоб побачити усі виставові дива та закоштувати її приємностей, тимбільше, що як передбачують, щоб оглянути всю виставу на це треба принаймні тиждень часу.

Виставові емблеми (куля та шпиль трикутника) покрили нюйорську торговлю наче епідемічна висипка. Сукні, скатерті, білля ґалянтерія, дом. посудина — усе здебільша останвиробу, за цеж подвійної ціни лиш тому, що скромно прикрашене виставовою емблемою чи написом „Світова Вистава 1939".

Склади меблів реклямують спеціяльні тапчани для гостей на виставу свояків „з провінції" (ці тапчани імовірно матимуть ту прикмету, що господарі позбудуться свояків якнайскоріше!), фабрики черевиків „лянсують" черевики, що мають бути незвичайно пригожі для довгогодинних прогульок по „Завтрішньому Світі", надаючи ногам легкість янгольських крил. Ню Йорк та бізнес заробляють на виставі ще заки люди встигли переконатись, що вона взагалі щонебудь вартує.

За два тижні відкриють „Завтрішній Світ" для публики. Тепер він щільно огорожений, а входів береже — перед незаінтересованими безпосередньо в його будові — численна виставова поліція в темносиніх одностроях прикрашених помаранчевими нашивками. Це колїри вистави і ними вже розмальовані автобуси, візки, що курсуватимуть на тереві вистави, орієнтаційні знаки, транспаренти і т. п.

Коли першої у цьому році правдиво-весняної неділі дістаємо від знайомого інжиніра, зайнятого біля будови одного з чужинецьких павільонів, запрошення поїхати з ним на терени вистави — миттю погоджуємося радіючи, що ось буде нагода оглянути спокійно її під фаховим проводом архітектуру павільонів, лишаючи вже їх внутрішній зміст на пізніше. (Більшість з них або цілком викінчена, або напередодні кінцевих робіт).

Чим ближче теренів вистави, тим повільніше протискається авто серед юрби інших, бо нюйорківці наче схвильована довгою чеканиною дітвора облягають сусідні шоси в надії доглянути „крізь шпарку у дверях", хочаб дрібку того чуда, яке в цілій величі покажуть їй щойно тоді, коли виб'є година свята. Вже на пару миль здалека блищить ідеально білий на тлі синього неба 750 стіп високий гостроконечний шпиль трикутника, що разом з величезною кулею як символами „гармонії і безконечности" є центральним пунктом „Завтрішнього Світу".

(Далі буде).

САМОУПРАВНІ ВИБОРИ.

УКРАЇНЦІ В КОЛОМИЇ ЗРЕЗИГНУВАЛИ З ВИБОРІВ.

Телефонують нам з Коломиї:

Тому, що Головна Виборча Комісія **уне별нила українські листи в 4-ох округах** на всіх 7 зголошених Українським Виборчим Комітетом у Коломиї, президія цього-ж Комітету рішила згідно зі становищем українського громадянства, зібраного на нараді дня 4. ц. м., **стягнути українські листи, зголошені у другій і третій окрузі. Крім того Український Виборчий Комітет рішив не вносити протесту у справі уневажнення українських лист у 4-ох округах в м. Коломиї.**

УКРАЇНЦІ СКОЛЬОГО НЕ ЙДУТЬ ДО ВИБОРІВ.

Місто Сколе поділили були на три виборчі округи. Зараз після розписання виборів до міської ради створився Український Виборчий Комітет з о. М. Притуляком у проводі, який скликав був два передвиборчі віча, на яких більшістю голосів порішено йти самостійно до виборів. Безпроволочно почалося підписування лист і їх внесено до Гол. Виб. Комітету в приписаному речинці. Згідно з інформаціями, що їх засягнув Ваш кореспондент у голови У. В. Комітету, листу до І. округи підписало 35 громадян, до II-гої 45, до III-ої 41. Письмом з 29. IV. Головна Виборча Комісія повідомила У. В. К., що наші **листи в І. і III. окрузі уневажнено**, як фікційні, а щодо листи в II. окрузі, то скреслено там 2-ох кандидатів на радних, а від 4-ох зажадали оригінальних метрик, м. ін. від б. віцебурмістра і члена Пов. Воєв. Ради д-ра Дольницького та члена К. Комісії Громади, дир. Садовського. Побіч цього уневажнено в цій листі підписи громадян від 1—23, бо виказалося „по збаданю“, що підписаних виборців або взагалі нема у виборчому списі, або їхні підписи нечиткі. З огляду на те, що виборча ординація передбачає як мінімум 25 підписів, а — як вийшло з письма — полишилося важних лиш 22 підписи, стало ясне, що й ця листа уневажнена. **Виборці-українці після наради рішили здержатись від голосування.**

У міжчасі повновласник У. В. К. дістав 2. V. від Г. В. К. письмо, яким його повідомлено, що українську листу в II. окрузі признають важною, скресливши з неї тільки 6-ох кандидатів (лишилося 4-ох). Та це нікого не потішило, тимбільше, що цілій масі українців не приняли рекламацій. Тому українці Сколього зрезигнували з виборів. Слід замітити, що на польській листі фігурує 6-ох українців, урядовців суду, магістрату й пошти...

Чемберлен про загальний обовязок військової служби.

Промова в палаті громад.

ЛЬОНДОН АТЕ. Чемберлен почав дискусію над законопроєктами про загальний обовязок військ. служби, у звязку з другим читанням законопроєктів. На початку промови він зясував значіння постанови про загальний військовий обовязок, з огляду на міжнародні зобовязання, опісля перейшов до деяких подробиць.

КОНТИНГЕНТ РЕКРУТІВ.

У першім році — заявив Чемберлен — покличуть під зброю 200.000 рекрутів, за три роки дістане вишкіл 800.000 рекрутів. Підчас 6-місячної служби рекрути діставатимуть по 1 шилінґу денно, жонаті — по 17 шилінґів з додатками на дітей. Окремі трибунали звільнюватимуть від військ. служби.

ПІВНІЧНА ІРЛЯНДІЯ.

Щоб оминути конфлікту, уряд не введе обовязкової військ. служби у півн. Ірляндії, де буде лиш служба 2. ступня в дивізіоні легких повзів. У дебаті виступив проти уряду лейбурист Сміт, опісля ліберал Сінклер.

—o—

Після димісії Літвінова.

ДАЛЬШІ ГОЛОСИ АНГЛІЙСЬКОЇ ПРЕСИ.

ЛЬОНДОН, АТЕ. Льондонська преса дальше широко обговорює димісію Літвінова. „Стар“ уважає, що причиною була проволока в переговорах з Англією та що Молотов скорше прийме британський плян і обміняється гарантіями з Англією та Францією. „Івнінґ Стандард“ висловлює подібний погляд, але допускає також іншу інтерпретацію димісії Літвінова: що СССР закине політику зобовязань супроти европейських держав.

ДИПЛЬОМАТИЧНА НЕДУГА?

ЛЬОНДОН, АТЕ. Льондонські симпатики Літвінова твердять, що Літвінов від довшого часу хорував на серце та що за кілька місяців постійного напруження стан його здоровля сильно погіршав.

ПЕРЕД ЗМІНАМИ В СОВІТСЬКІЙ ДИПЛЬОМАТІЇ?

МОСКВА, АТЕ. У звязку з димісією Літвінова в московських політ. колах говорять, що треба сподіватися поважних змін в обсаді закордонних місій СССР — в першу чергу димісії париського амбасадора, який був довіреним співробітником Літвінова.

КІНЕЦЬ КАРІЄРИ.

МОСКВА АТЕ. Димісія Літвінова матиме мабуть вплив і на його партійну каріеру: він мабуть перестане бути членом центрального комітету компартії. Дальша його доля невідома. Поголоски, що він стане амбасадором, видаються мало правдоподібні.

—o—

Чотирогодинна нарада на Кремлі.

З Москви повідомляють, що новий комісар закордонних справ Молотов скасував цензуру для закордонних журналістів, що обовязувала в СССР. 22 роки. Тому кореспонденти закордонних часописів користають з цієї нагоди і надсилають з Москви обширні кореспонденції.

„Дейлі Телеґраф“ повідомляє, що на Кремлі відбулася в четвер 4 ц. м. чотирогодинна нарада при участи Сталіна, Молотова і Ворошилова у справі положення в Европі. У Москві кружляють поголоски, що Молотов звільнить з комісаріяту закордонних справ всіх вищих урядовців, довірених Літвінова і заступить їх своїми людьми. Підчас наради на Кремлі б. ком Літвінов перепровадився з урядової палати до трикімнатного приватного помешкання. Він дістане емеритуру.

В пятницю 5. ц. м. англійський амбасадор у Москві передав Молотову англійську відповідь на пропозиції б. ком. Літвінова.

Французька позичка на розбудову литовського господарства.

Як подає риський часопис „Ріґс“, група французьких і англійських фінансистів запропонувала Литві позичку у висоті 90 міл. літів на розбудову литовського господарства.

Група англійських купців та промисловців відвідає небавом балтійські держави, щоб розглянутися за ринками збуту.

—o—

Звичайні Загальні Збори

Видавничої Спілки „Діло“,

кооперативи з обмеж. відповідальністю у Львові відбудуться в пятницю 12. травня 1939 р. в год. 17-ій в льокалі Редакції „Діла“, Ринок 10 з таким порядком нарад:

1) Відчитання протоколу з останніх Заг. Зборів.
2) Звідомлення управних органів з діяльности за рік 1938 та звіт з переведеної ревізії.
3) Звіт Контрольної Комісії, затвердження білянсу і уділення абсолюторії.
4) Розділ чистого зиску.
5) Вибір 3 членів Надзірної Ради і заступників.
6) Вибір Контрольної Комісії.
7) Затвердження прелімінаря буджету на рік 1939.
8) Визначення найвищої квоти зобовязань кооперативи і визначення найвищого кредиту для одного члена.
9) Внески і запити.

Річні замкнення і білянс виложені в льокалі кооперативи для перегляду членам.

Надзірна Рада.

Турецький проект балканського бльоку.

СТАНОВИЩЕ БОЛГАРІЇ.

СОФІЯ АТЕ. Тутешні політичні кола вповні апробують турецький плян бльоку, до якого належали би всі балканські держави. Зі своїм 90-міліоновим населенням такий бльок міг би боронитися проти нападу з якогонебудь боку.

Покищо в Софії не говорять про ревіндикації під адресою сусідів.

—o—

НІМЕЦЬКИЙ ПРОТЕСТ У МЕКСИКУ.

МЕКСИК ПАТ. 1. травня з будинку німецького посольства в Мексику здерто німецький прапор. Посольство вислало до уряду протест.

—o—

ВИБОРИ ДО МАДЯРСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ.

БУДАПЕШТ, ПАТ. Вибори до мадярського парляменту визначено дефінітивно на 28. і 29. травня.

МАРШАЛ ПЕТЕН ПОДОРОЖУЄ ПО ЕСПАНІЇ.

АНДЕІ, АТЕ. Як подає „Ексчендж Телеґраф“, марш. Петен виїхав на інспекційну подорож по Еспанії, щоб справдити, як іде демобілізація еспанської армії.

ҐІБРАЛЬТАР, ПАТ. В найближчих днях марш. Петен виїде до Ґібральтару.

—o—

ҐЕНЕРАЛ ВЕЙҐАН ПРИЇХАВ ДО БУКАРЕШТУ.

БУКАРЕШТ, АТЕ. В четвер пополудні приїхав до Букарешту на два дні ґен. Вейґан. Хоч подорож має приватний характер, Вейґан переведе з румунськими колами важні розмови у звязку з теперішньою міжнародньою ситуацією.

—o—

НОВІ ПІДВОДНІ СУДНА ДЛЯ СОВІТСЬКОЇ МАРИНАРКИ.

МОСКВА, АТЕ. Як говорять у Москві, у найближчих днях пічнеться будова 11-ох підводних суден для фльоти СССР.

—o—

ТУРЕЧЧИНА ЗАМОВЛЯЄ ЗБРОЮ В СССР?

МОСКВА АТЕ. В тутешніх офіційних колах говорять, що Туреччина рішила поробити в СССР великі закупна военного матеріялу, зокрема літаків, протилетунської артилерії та кораблів.

Сторінка без політики.

Нюйорська вистава відкрита.

Саме тоді, коли ми дали до друку фейлетон нашої землячки про останні приготування до нюйорської вистави, нюйорські часописи з дня 30. квітня принесли перші вістки, як цю виставу відкрили. Відкрили її в 2-ій годині при звуках тисячі фанфар і мідяних цимбалів, парадним походом при участи 35.000 робітників. Кошти вистави — 155 мілiонів долярів. Її організатор зветься Ґровер Уолен, політичний діяч, потім голова нюйорської поліції та організатор ріжних офіціяльних свят для чужинних гостей. Всю головну підготовчу працю він зробив у 190-ти днях: казав вивезти 17 мілiонів кубічних метрів всякого сміття та непотрібної землі, засадити 10.000 дерев, 40.000 кущів і мiлiон рослин. До вистави він притягнув 1.500 фірм та установ. При виставі створив парк довкола озера, де будуть відбуватися ріжні змагання та „венецькі" свята. Кажуть, що другого такого парку досі світ не бачив. Американці хотять переказати славу сучасности людям, що житимуть 5.000 років пізніше і з цією думкою закопали в землю на 15 метрів вглиб величезну сталеву руру, де в мікроскопічних репродукціях помістили ріжні тексти сучасних книжок, журналів, ґазет, фільм, вічні пера; хронометри, зразки рослин і тварин. До них додані пояснення, щоб майбутні покоління могли їх зрозуміти, а може і в потребі відтворити, коли поцікавляться нами.

ПОЛОВИНА НЕГОТОВА.

Всі готелі Нюйорку повні. У пристані стоїть 37 воєнних кораблів. На терені вистави 80 ресторанів може помістити чверть мiлiона гостей. Два шпиталі і шість лікарських порадень з 50 лікарями і сотнями сестер милосердя можуть нести поміч кожному гостеві, що занедужве на терені вистави. Французький павільон буде відкритий щойно 26. травня. Замість державного павільону Німеччини, втікачі з Німеччини та Австрії разом з американськими еміґрантами, викінчують власним коштом „Павільон німців". Організатори вистави обрахували, що першого дня матимуть мiлiон гостей. Прийшло тільки 600.000 тому, що половина павільонів ще не готова, зовсім так само як при паризькій виставі 1937 року. Американці з деяким недовірям дивляться на будівлі, що мають зображати місто майбутности і воліють чужинні павільони, більше традиційні. При відкритті вистави зробили параду армії і фльоти, як теж походу всіх ремісничих цехів. Увечір при ілюмінації посипалися з неба цілі барвисті водопади. На жаль, до цього приєднався непроханий малий дощ.

З ріжних статистичних даних звертаємо увагу на такі факти: залиті бетоном і асфальтом дороги вистави могли б окружити всю територію Злуч. Держав, а електричні дроти витягнені в одну лінію, досягли б до Сатурна. Дерев там стільки, що у славному лісі Фонтенебльо. Ковбасок гості зїдають за 24 години стільки, що ними можна б оперезати землю по рівнику. В павільоні Фльориди 200 тресованих папуг кричить зранку до ночі: „Приїзджайте на Фльориду". Американські журналісти теж наслідують їх, вихвалюючи ріжні чудеса вистави, називаючи її виставою „максімум", ґрандіозною, кольосальною, небувалою. На території вистави вкопали більше лавок, ніж у будьякому іншому місті від часу, як люди знають лавки на світі. Відвідувачі стояли при довгих чергах перед кожною лавкою, втомлені від надмірної ходанини і надміру вражінь.

—о—

Скарби на острові Шен.

Цього місяця з Нюйорку виїхала окрема експедиція над острів Шен, недалеко берегів Нової Шотляндії, щоб шукати там закопаних скарбів, у які вірять мешканці цього острову. Місцева леґенда каже, що гурток еміґрантів, що втік підчас французької революції до Канади, закопав там дорогоцінноці французької корони. Уже неодин місцевий мешканець шукав за ними. Теперішній президент Рузвельт у 1909 році, як молодий невідомий адвокат, сам зорґанізував експедицію, зібравши від ріжних пайщиків разом 5.000 долярів і почали на острові Шен копати. Вони знайшли сліди якихось давніх будівель, але до самих скарбів не докопалися. Члени експедиції через недостачу фондів мусіли вернутися з нічим. Теперішні шукачі пічнуть свої роботи в тих самих місцях, де вони припинилися 30 років тому.

Заставні банки в моді.

Маленькі французькі заставні банки почали робити більші інтереси, як усі великі, де люди складають гроші. Досі заставляли ріжні речі тільки бідні люди. Власники т. зв. „льомбарду" майже нічого на них не заробляли, бо перетримавши через зиму або літо непотрібні частини одежі, мусіли їх на означений речинець звертати. Тепер під впливом тривожних воєнних вісток, люди, що звикли до вигідного життя, а потребують негайно грошей, заставляють футра, образи, срібну посуду за більші гроші, але не мають надії їх в означений речинець викупити. Через те ті малі банки позаробляли останнього місяця мiлiони.

Історія з перегоновим конем.

В Нюмаркет, великім центрі англійської годівлі коней, всі схвильовані. Кінь Віндзор Лед, що виграв в 1934. році славні перегони „Дербі" поважно занедужав. Він убезпечений на якусь фантастичну суму. Тепер переходить уже другу операцію, яку перевів над черепом славний хірург Рейнольдс. Довкола хворого коня день і ніч ходять ветеринарі, від опіки яких залежать гроші власників коня та обезпеченевого товариства.

Зі срібного екрану.

НАРОДИНИ ЗВУКОВОЇ ФІЛЬМИ.

У французькому журналі „Сінемонд" Роберт Фльорей описує свої вражіння з Голівуду при переміні німої фільми на звукову. Це було на весну 1928. року. Всі американські кіна почали домагатися звукових фільм. У кінових студіях появилися вперше інжинири спеціялісти від акустики, що досі працювали тільки на радіостаціях і в ляболяторіях телефонічних та ґрамофонових виробництв. Вони мусіли робити експерименти, як звук відбивається у мікрофоні. Коли наприклад вони стріляли з револьвера перед мікрофоном, то фільма такого звуку не передавала, а гарматній вистріл на фільмі можна було осягнути, коли хто кинув грудку цукру до порцелянової філіжанки. Подібні явища можна було ствердити перевірюючи людський голос. Першорядні кінові артисти не надавалися до мовної фільми. Деякі з них відразу втратили карієру і мусіли змінити професію. Ті, що були зайняті в кінових підприємствах на постійно, переходили на становища операторів, сценаристів, характеризаторів або технічних помічників. Славний Джон Джільбер, партнер Ґрети Ґарбо, підписав контракт зі своєю фірмою теж на голосні ролі, але на пробах „Ромеа і Джілєти" виявилося, що він не має відповідного голосу. Фірма платила йому по 10.000 долярів тижнево, але зреклася його виступів. Це було причиною його трагедії і він внедовзі після цього помер.

3.200 МЕТРІВ.

Французьке міністерство освіти видало розпорядок, що в кінах не можна показувати програми довшої, ніж на 3.200 метрів. Цей розпорядок дуже схвилював власників кін, тому, що досі у Франції програма складається із двох фільм — драми і комедії, а пересічна фільма має 2.500 метрів. Сеанс триває не як у нас дві години, з чого пів години припадає на рекляму, а три і пів години. Міністерський розпорядок мав на меті заохотити до виробництва т. зв. документальних фільм, звичайно коротких, що мали йти як додаток до головної фільми. Проти цього запротестували всі кіновласники, заявляючи, що публика звикла ходити тільки на т. зв. подвійну програму і кіна, які дають тільки одну фільму, стоять порожні. В обороні цієї звички висунули теж чисто мистецький арґумент, кажучи, що так звані репортажі не можна робити масово на замовлення, а треба їх залишити спокійній праці сценаристів і режисерів.

ГУМОР.

ОСТАННЄ СЛОВО.

Французький письменник Вольтер любив багато говорити. Ця звичка зростала з його віком. Одного разу його відвідав один із його приятелів Ролянд де Плятієр, державний діяч, що згинув трагічно підчас французької революції. Плятієр приїхав до Вольтера зі своєю жінкою до Ферне, де мешкав Вольтер, коло Женеви. Гості просиділи годину, а Вольтер говорив увесь час не вгаваючи. Коли вони вийшли — пані Плятієр, велика звеличниця Вольтера, що теж любила дуже багато говорити, сказала до свого чоловіка: „Ах! Я хотіла б прожити бодай місяць у товаристві такого розумного та дотепного письменника!"

На це відповів її чоловік: „Я теж був би дуже радий цьому, бо тоді ти побачила б, що не завсіди можна у розмові мати останнє слово".

СПІВАК ПЕРЕД ОПЕРОЮ.

Англійський оперовий співак Сеймуль Гікс під'їхав автом до опери, де мав виступати. Перед входом стояв гурток людей, що не дістав білетів, бо каса випродала вже всі. Співак зупинився на хвилинку і легко під носом затягнув одну із своїх арій, чекаючи заки шофер видасть йому решту.

Нараз він почув коло себе таку розмову: — Чи це той співак Гікс? — Так! — Чи ти гадаєш, що він на сцені теж так співає? — Певно, що так! — Яке щастя, що ми не дістали білетів! За ці гроші можемо прегарно повечеряти!

Польща готова наново наладнати взаємини з Німеччиною.

МЕМОРАНДУМ ПОЛЬСЬКОГО УРЯДУ СКЛАДЕНЕ В НІМЕЦЬКОМУ УРЯДІ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ.

У пятницю, в год. 18-ій шарже д'афер при польській амбасаді в Берліні, радник Любомірський, поїхав на Вільгельмштрасе, де вручив державному підсекретареві Вайзекерові текст відповіді польського уряду на німецьке меморандум, складене 28-го квітня ц. р. у Варшаві.

Зміст тієї відповіді такий:

1. Польсько-німецька декларація з 26-го січня 1934 р. мала на меті покласти підвалини під новий уклад польсько-німецьких взаємовідносин, спираючися на таких двох засадах: а) не вживати насилля між Польщею і Німеччиною, б) у свобідних переговорах поладнати всі спірні питання, що могли б виринути у взаєминах між обома державами. Польський уряд так розумів свої зобовязання і в тому дусі готов був формувати сусідські взаємини з Райхом.

2. Виходячи зі становища, що опіка Ліґи Націй над Данціґом створює неясну ситуацію, польський уряд від кількох літ натякав, що цю справу треба наладнати перевівши щирі розмови. Але німецький уряд до таких розмов не спішився заявляючи, що справа Данціґа не може бути причиною німецько-польського конфлікту. Щойно восени минулого року німецький уряд станув на іншому становищі і в березні ц. р. поставив формальні домагання у справі Данціґа і транзитних шляхів з Райху до Східної Прусії. Польський уряд окремим письмом з 26-го березня ц. р. спираючись на польсько-німецькій декларації з 1934 р. заявив, що може погодитися на а) спільну ґарантію Польщі і Німеччини для вільного міста Данціґа, що забезпечувала би свободу місцевої людности та права й інтереси Польщі, б) на якнайкорисніше для Німеччини наладнання транзиту під умовою, що Польща не може зрезиґнувати зі своєї суверенности над тією територією.

На це письмо польський уряд не дістав відповіді і щойно у своїй промові 28-квітня ц. р. канцлер Гітлер заявив, що Польща відкинула німецькі пропозиції.

Що торкається справи спільної польсько-німецько-мадярської ґарантії для незалежности Словаччини, то німецький уряд з такою пропозицією перед промовою канцлера ніколи не прийшов.

3. Польський уряд не може погодитися з такою інтерпретацією декларації з 1934 р., що держави, які та декларація обовязувала, **не могли заключати політичних умов із третіми державами.** Це значило би позбуватися незалежности у заграничній політиці. І Німеччина видно, це теж так розуміла, **коли свобідно заключала ріжні політичні умови,** як ось з Італією, Словаччиною, хоча була звязана згаданою декларацією з Польщею.

Польський уряд відкидає всі закиди буцімто ґарантійна умова з Анґлією нарушила в чімнебудь польсько-німецьку декларацію з 1934 р. таксамо, як тій декларації не шкодила польсько-французька умова, що Німеччина сама признала.

Коли німецький уряд уважає, що Польща нарушила декларацію з 1934 р. тим, що дала ґарантію Анґлії, то, чи не нарушила тієї декларації в першу чергу Німеччина, даючи ґарантію Італії і особливо Словаччині та розміщуючи у західній Словаччині свої військові ґарнізони, що було спрямоване виключно проти Польщі?

4. Німеччина не мала підстав признавати необовязковою декларацію з 1934 р., що була заключена на 10 літ без права виповісти її до того часу. І хоч польський уряд не приймає закиду буцімто він нарушив декларацію, він все-ж готов із застереженнями зробленими в цьому меморандумі піти на шлях нового наладнання польсько-німецьких взаємин, якби німецький уряд привязував до цього вагу.

Відгомін промови міністра Бека.

Промова міністра Бека відбилася дуже широким відгомоном у світовій пресі. Позитивні голоси про неї у пресі демократичних держав і держав, з якими Польща у близьких взаєминах, самозрозумілі. Цікаве, що дуже стримано поставилася до тієї промови мадярська преса, яка поза змістом не подала майже ніяких коментарів.

ПАТ подає, що ані полуднева ані вечірня німецька преса не принесла ані змісту промови ані теж ніяких коментарів. Німецьке радіо щойно в год. 8-ій вечором повідомило одним реченням про промову. Німецьке Інформаційне Бюро подало у своєму бюлетині промову міністра Бека у скороченні щойно в год. 19.47, хоча польське радіо передало текст промови по німецьки вже в 12-ій годині.

МІН. БЕК ІДЕ ДО ПАРИЖА.

Паризька преса пише, що французький амбасадор у Варшаві передав мін. Бекові запросини французького уряду приїхати з офіційними відвідинами до Парижа. Мін. Бек прийняв запросини і визначив речинець поїздки на 15-го травня.

Тісний військовий німецько-італійсько-японський союз?

З Токіо надійшла вістка, що японський міністр кольоній Койсо відбув з міністром закордонних справ Арітою конференцію, в часі якої домагався, щоб приспішити заключення військового союзу з Німеччиною й Італією.

Інша вістка — з Льондону — каже, що японський цісар погодився підписати докладно окреслений договір з Німеччиною й Італією. На підставі того договору на випадок німецько-совітського конфлікту Японія прийшла би Німеччині з військовою допомогою.

—o—

Анґлійсько-совітські переговори на мертвій точці.

Справа анґлійсько-совітських переговорів була в пятницю предметом короткої дебати в палаті громад. Премієр Чемберлен мусів відповідати на цілу низку інтерпеляцій у цій справі.

Між іншим на запит посла Бейкера з Лейбур Парті, чи з уваги на наглість положення в Европі та з уваги на те, що анґлійський уряд прийняв засаду військової кооперації на можливо найширших підставах з тими державами, що готові протиставитися агресії, не надійшов уже час, щоб анґлійський уряд рішився на військову кооперацію з Совітами; премієр Чемберлен відповів: „Так не є! Не можемо погодитися зі становищем, що ми мали б зовсім виречися наших власних поглядів і прийняти без квестії погляди іншого уряду. Мусимо дбати про інтереси В. Британії і також про можливість осягнути успіх у політиці, яку ведемо. Але мусимо взяти теж під увагу всі чинники, що впливають на ту проблему".

Коли один з послів ліберальної опозиції запитався, чи переговори з Совітами узалежнені теж від становища бодай чотирох інших держав і чи Анґлія порозумівається у цій справі з Францією, Польщею, Румунією і Грецією, премієр потвердив це і заявив, що до цих держав треба додати ще Туреччину.

—o—

На шляху до пактів неаґресії Німеччини з північними державами.

НІМЕЦЬКІ ПРОПОЗИЦІЇ.

РИГА, ПАТ. Досі німецькі пропозиції заключити з Німеччиною пакт неаґресії дістали: Латвія, Естонія, Фінляндія і скандинавські держави. Не дістала пропозиції Литва. Латвійський часопис „Брівва Земе" здогадується, що цей факт стоїть у звязку зі ст. 4. литовсько-німецького договору з 22-го березня ц. р. в якій мова про взаємне зобовязання не вживати проти себе сили.

НОРВЕҐІЯ НЕ ДОВІРЯЄ НІМЕЧЧИНІ.

СТОКГОЛЬМ, ПАТ. З Осльо повідомляють, що норвежська преса оцінює німецькі пропозиції у справі пакту неаґресії з найбільшим скептицизмом, вказуючи, що пакт того роду був би корисний, якби можна було довіряти німецьким зобовязанням. Останні події такого довіря не дають, бо пакти, що їх Німеччина заключувала сама-ж Німеччина односторонно виповідала, що доводить до заогнення ситуації більшого, як було перед заключенням пакту.

ЛАТВІЯ ЗАКЛЮЧИЛА ПАКТ НЕАҐРЕСІЇ З НІМЕЧЧИНОЮ.

РИГА, ПАТ. Латвійська телеґрафічна аґенція повідомляє, що у висліді переговорів, які почалися з ініціятиви Німеччини, Латвія заключила з Німеччиною пакт неаґресії.

—o—

ПРОТИПОЛЬСЬКІ ВИСТУПИ В НІМЕЧЧИНІ.

БЕРЛІН, ПАТ. З опільського Шлеська далі повідомляють про дальші випадки вибиття шиб у стрілецькому повіті. Вибили шиби в Імельниці у вікнах польської школи. В тій самій місцевости вибили вікна у мешканні польського вчителя та в низці польських домів. У Центаві обкидали польську школу камінням. У Блотниці теж вибили шиби у польських домах. Заподіїв досі не зловили.

—o—

АНҐЛІЙСЬКА КОРОЛІВСЬКА ПАРА ІДЕ ДО КАНАДИ.

У звязку з виїздом анґлійської королівської пари до Канади король Юрій іменував державну раду, яка виконуватиме королівські обовязки в часі неприсутности короля. До ради входять: королева-мати, кн. Ґльостер, кн. Кенту, княжна Олександра і князь Конно.

Королівська пара відїде в суботу з Портсмету кораблем „Емперс оф Австралія". Королівський почот складатиметься з 30 осіб. В подорожі через Атлянтик корабель „Емпрес оф Австралія" ескортуватиме панцирник „Репульз".

Серед осіб, які товаришать королівській парі, є двох спеціяльних справоздавців — анґлійський та канадійський — і фотоґраф.

—o—

АНҐЛІЙСЬКО-ТУРЕЦЬКІ РОЗМОВИ.

ПАРИЖ, ПАТ. Аґенція Авас повідомляє: Згідно з інформаціями з міродатних кол анґлійсько-турецькі розмови є на якнайкращій дорозі і дійдуть імовірно ще в пятницю до успішного кінця.

РУХ ВОЄННИХ КОРАБЛІВ.

ЛІЗБОНА, ПАТ. Панцирники „Штрасбурґ" і „Дюнкерк" приплили в пятницю вполудне до Лізбони, де їх оваційно витала зібрана на побережжі юрба, що підносила оклики на честь Франції і Португалії. Після вправ біля мароканських берегів французькі кораблі вернуться до Бресту.

В суботу чекають на приїзд до Лізбони німецького панцирника „Адміраль Граф Спе", кружляка „Кельн" і 4-ох підводних човнів, які залишаться у порті 5 днів.

СТОКГОЛЬМ, ПАТ. В суботу приплиле до Ґетеборгу на триденну гостину німецький кружляк „Нірнберґ".

ГІБРАЛЬТАР, ПАТ. Два німецькі торпедовці, що стаціонували минулого тижня в Малязі, відплили на схід, долучуючись до решти фльоти.

Дрібні вістки.

Свято перемоги з великою військовою парадою у Мадриді визначене на 28-го травня.

Атенська поліція арештувала 40 комуністів, серед яких знаходився б. посол Терс. Терс утік недавно з острова Анальфі, куди його були заслали разом з 7-ми іншими комуністами.

Французький міністр публичних робіт де Монзі, що приїхав до Льондону, був у пятницю на сніданню, яке уладив французький амбасадор Корбен. На сніданню було багато анґлійських достойників з урядових, парляментарних та господарських кол. В год. 16-ій де Монзі відїхав до Парижа.

Румунський король Карло прийняв на авдієнції ген. Вейґана, після чого гостив ґенерала сніданням, у якому взяв теж участь премієр Калінеску.

Президія Верховної Ради СССР вирішила скликати третю сесію Ради на 25-го травня ц. р.

У Празі відбулося в пятницю перше засідання нового уряду протекторату Чехії і Моравії.

Профанація церкви св. Пятниць у Львові.

В ночі з четверга на пятницю 5. ц. м. невідомі злочинці виломили ократоване вікно у захристії церкви св. Пятниць, що лежить при рухливій вул. Жовківській у Львові, і дісталися крізь вікно до середини церкви. Злочинці кинулися в першу черґу на чаші міркуючи, що вони золоті. На чашах є сліди від шкрябання, але відтиснів пальців нема. Мабуть злочинці працювали в рукавичках. Усі пять чаш злочинці поломили. Опісля дісталися теж до кивота, звідкіля вийняли пушку з Найсвятішими Тайнами, що їх розсипали по престолі. Пушку з Найсвятіших Тайн теж поломили. Далі повигинали ручний хрест на престолі так, що він не здатний вже до вжитку. Крім того злочинці розбили скарбонку, до якої вірні кидали добровільні пожертви, і забрали мабуть кілька золотих. Зі собою забрали теж два великі найновіші дивани і пляшку церковного вина.

Повідомлена поліція відфотографувала все, поробила деякі дактильоскопійні відтиски, списала протокол і веде слідство.

Вірні приняли вістку про профанацію церкви св. Пятниць зі страшним болем. Уже в пятницю вранці вірні, які прийшли на ранішну Службу Божу до Матері Божої, самочинно започаткували збірку, щоб хоч частинно покрити заподіяні вандалами шкоди.

Як довідуємось, о. А. Каштанюк повідомив про збещещення церкви св. Пятниць Митрополичий Ординаріят.

РЕЧИНЕЦЬ СУБСКРИПЦІЇ ПОЗИЧКИ ПРОДОВЖЕНИЙ ДО СУБОТИ.

Міністерство скарбу, повідомляє, що всі, які дотепер не субскрибували ще позички протилетунської оборони, можуть субскрибувати ще в суботу 6. ц. м.

НОВИНКИ

7 ТРАВЕНЬ

НЕДІЛЯ

Ст. ст. 24. квітня 1939.
4. Нед. Самарянки. Сави.
Лат. 4. Нед. по Вел. Дом.
Сонце: схід — 3.51, захід — 18.51.
Місяць: схід — 23.10 захід — 7.23.

Завтра: 8. травня. Понеділок.
Ст. ст. 25. квітня 1939.
† Єв. Марка.
Лат. Станислава.
Сонце: схід — 3.49, захід — 18.52.
Місяць: схід — 23.48, захід — 8.20.
Післязавтра: 9. травня. Вівторок.
Ст. ст. 26. квітня 1939.
Василія свящ.
Лат. Григорія.
Сонце: схід — 3.47, захід — 18.54.
Місяць: схід — 0.00, захід — 9.19.

—o—

— **Всім читачам „Діла“ до відома.** В деяких містах перепродавці газет не можуть тепер вивішувати перед своїми крамницями чи кіосками реклямових афішок українських часописів і покупці можуть думати, що в тих крамницях та кіосках „Діла“ не продають. Звертаємо на це увагу українського громадянства, щоб цим не давало себе збити з пантелику. Просимо домагатися „Діла“ всюди, отже також у тих крамницях та кіосках, які наших афішок не вивішують. — При цій нагоді радимо всім тим, що купують „Діло“ по крамницях, трафіках та кіосках, запренумерувати собі наш щоденник на постійне, бо тоді за ті самі гроші діставатимуть не тільки газету, але також кожного місяця безплатно вартісну книжку Бібліотеки „Діла“. —3

— **До Вп. Передплатників „Діла“ в Чехії і Моравії.** Наших Вп. Передплатників у Чехії і Моравії просимо вплачувати передплату на наш щоденник при помочі блянко-складанки, яку можуть набути у себе в кожному почтовому уряді (штука коштує 5 чеських сотиків). На тій складанці треба написати число конта 2.150 та фірму: Banka cesko-slovenskych legii; Praha; а на середній частині складанки: **передплата часопису „Діло“, — Львів.** 1—3

В українській кооперативі „АРХО“, одержите готові меблі. Поручаємо: спальні, їдальні, кухні, комбіновані кімнати. Памятайте: „Архо“, Львів, ул. Красіцких 18, тел. 272-04. —30

— **Лиси, тхорі, пелерини** у великому виборі по конкуренційних цінах поручає єдиний український склад футер „ХРОМ“, Львів, вул. Руська 20, тел. 271-83. 673 —19

— **Для укр. громадянства** єдиний укр. кооп. ресторан „Гастрономія“ у Львові при вул. Костюшка ч. 3. поручає здоровий та смачний харч і напитки. Окрема кімната на товариські сходини. 904 —2

— **Чарівні спомини** з весняних прогульок запишете найтривкіше, фотографуючи на свіжих матеріялах з фото-крамниці Е-КОМП, Львів, вул. Сикстуська 29, тел. 203-30. 747 -?

— **Найкраще забезпечитеся вибудувавши власний дім у місті.** Це уможливить Вам Кооп. Банк Міщанський Союз Кредитовий у Львові, вул. Руська 3. Тел. 215-16.

— **Хто вибирається в гори,** щоби знайти малий відпочинок по тяжкій праці, нехай звертається за ближчими інформаціями до кооп. „Май“ у Березові Нижнім (почта: Березів Середній к. Коломиї). Управа кооперативи повідомить листом про умовини побуту (дешеве і вигідне помешкання в селян зі здоровим харчем).

— **Спільне свячене** уладжують для своїх членів у неділю 7. ц. м.: Комітет Будови Церкви св. Івана Богослова у Львові при вул. Потоцького ч. 103 в салі монастиря СС. Василіянок в год. 5.30 пополудні; чит. „Просвіти“ в Замарстинові в год. 5.30 пополудні у власній домівці при вул. Замарстинівській ч. 100; чит. „Просвіти“ з усіми культурно-освітніми товариствами й економічними орґанізаціями на Богданівці в читальняній домівці в год. 5-ій пополудні; кружок „Р. Ш.“ при співучасти всіх товариств у Левандівці в год. 5-ій попол. у домівці чит. „Просвіти“ при вул Широкій ч. 29; кружок „Р. Ш.“ ім. Б. Грінченка при співучасти т-ва „Скора Поміч“ і кред. кооп. „Згода“ в год. 5-ій попол. у домівці дівочої школи ім. Б. Грінченка (пл. св. Юра ч. 5).

— **Кружок „Рідної Школи“ ім. Ганни Барвінок у Львові** влаштовує Вечір українських народних пісень і поезії, що відбудеться у вівторок, 9-го травня 1939. р., в годині 19.30, у власній домівці при вулиці Мохнацького ч. 12. Виконавці: Вп. п. Марія Сабат-Свірська (спів) — Вп. п. Сеник-Грешакова (рецитації) — Вп. д-р Нестор Нижанківський (фортепіян). Вступ за програмкою.

— **Традиційне свято** українського купецтва, з нагоди свята св. Юрія, що є патроном українських купців, відбудеться в неділю 7. ц. м. з таким порядком: 1) в год. 9-ій рано архиєрейська Служба Божа у храмі св. Юрія; 2) в год. 12-ій академія в жовтій салі „Народнього Дому“ при вул. Рутовського ч. 22. І. На програму академії складаються: Лемківські пісні у виконанні хору „Сурма“ під управою дир. О. Плешкевича; привітання — голова „СУК“ дир. Я. Скопляк; реферат м-ра С. Кальби п. н. „Св. Юрій патрон купецтва“; гра на бандурі п. Ю. Сінгалевича і виступ хору „Сурма“.

— **Крадіж образів відомого нашого мистця Л. Геца у Львові.** В ночі з 1. на 2. травня ц. р. невідомі злодії дісталися до робітні відомого нашого мистця проф. Льва Геца при вул. Хмельовського ч. 15 у Львові і забрали йому 9 образів. Злодії забрали 7 картин мистця з околиць Кракова, між ними один жіночий портрет у чорнім одязі та дві зі Сянока, де — як відомо — наш мистець є ґімназійним професором. Величина образів 35 × 50 цм., техніка — олійна. 8 образів оправлені в золоті ручні рами. Вартість вкрадених образів 2.900 зол. Якщоб кому з наших громадян попав у руки вкрадений образ нашого мистця — нехай повідомить про це проф. Л. Геца в Сяноці.

— **Викрадав листи з долярами.** Минулого четверга 4. ц. м. львівська поліція перевела особисту ревізію у поштового службовика 41-літнього Яна Курдиби з Пустомит, який щодня доїзджав до Львова на головну пошту, де працював. Підчас ревізії поліція знайшла 42 нерозпечатані ще листи з Америки, що їх забрав Курдиба мабуть в останній хвилині перед ревізією. Знайдені листи доручили адресатам. Поліція арештувала Курдибу за послідовне викрадання листів і відставила його до арешту.

Що писало „Діло“ 50 років тому.

Вівторок, 7. травня 1889.

ВСЕСВІТНЯ ВИСТАВА В ПАРИЖІ.

„Вчора відкрили торжественно і при великій участи народу паризьку всесвітню виставу. Торжества відкриття довершив сам президент республики. З представників заграничних держав явилися: секретар німецького посольства Шен, італійський амбасадор, бельґійський посол, секретар англійського посольства, далі посли Злучених Держав, Мексика, Японії, Сербії, Швеції, Швайцарії, Румунії і південно-американських республик. Представників австрійського і російського не було“.

ЧУТКА ПРО ПРИЇЗД ЦАРЯ.

„В Берліні розійшлася вістка, що цар приїде туди при кінці червня. В тій самій порі цісар гостиме у себе також баварського князя реґента і великого князя баденського, так, що він повитав би тоді царя окружений союзними німецькими князями. Але всі ті вістки не конче певні, бо приїзду царя до Берліна досі ще урядово не означено“.

НЕ СТАЛО ХАРЧІВ У ПАРИЖІ.

Париж, 7. травня. Вчорашню виставу оглянуло двіста тисяч людей. По всіх ресторанах натовп був такий великий, що не стало харчів. Вежа Айфеля була освітлена бенґальським вогнем.

— **Пропав поштовий мішок з посилками.** Мин. ночі випав мішок з поштового амбулянсу в поїзді ч. 221, на залізничий шлях між Головним Двірцем і Підзамчем. Брак мішка з поштовими посилками завважили щойно по приїзді поїзду на Підзамче, про що повідомлено уряд руху. Негайні розшуки за мішком не дали ніякого успіху.

— **Краєва хроніка.** На стації в Журавиці пов. Перемишль поспішний поїзд переїхав селянина Блажея Зиґалу. Влада веде слідство. — У Княжім пов. Золочів вибухла пожежа в будинках К. Роговського. Вогонь перекинувся на сусідні будинки і згоріло 28 будинків 10-ох селян. Матеріяльні втрати сягають до 18.000 зол. Причиною пожежі мабуть припадок. Влада веде слідство.

— **Самогубство на дні керниці.** В Ошмяні на Виленщині скочив до криниці 60-літній Й. Шушкевич, де пробився ножем. На крик Анни Роґашової, яка перша побачила траґічний випадок з Шушкевичем, збіглися люди, витягнули його з криниці і перевезли до шпиталю, де він помер. Причиною самогубства було родинне непорозуміння.

— **Смерть від грому.** Підчас весняної бурі, що перейшла над браславським повітом, грім убив 6-літнього хлопця Генадія Параднюка з Замоша.

— **В Польщі щораз то менше дітей.** Польська преса пише, що життєвий динамізм польського народу слабне. Єзуїт кс. П. Турбак у своїм творі „На цвинтарнім шляху“ пише, що плідність поляків наближається до межі задеревіння („скостнення“). Це вже тривожний стан. В 1930 р. було 32.5 уродин на 1000, по 7 роках 24.9. До здеревіння залишається ще 7 пунктів. Дійде до нього мабуть у 25-ліття відродження батьківщини. В містах уже в 1931-2 р. було 21 уродин на 1000. А тепер? Найнижче число уродин в західних воєвідствах, де є 90% поляків. Меншини зростають сильніше... Упадок числа уродин в Польщі найбільший зі всіх країв Европи, хоч число приросту все ще більше ніж деінде, але воно скорше меншає ніж в інших краях. Спосіб на це — виховання і пропаґанда. Нарід має тим більшу культуру, чим більше має людей в таких 3 центрами: власна родина з численними дітьми, власний дім, власний варстат праці. Динамізм плідности важніший від динамізму зброєнь. — Щож українці мають казати? Хіба бити у дзвін на тривогу, бо по містах майже не женяться з огляду на голодові платні і страшне безробіття, а по селах щораз то менше дітей.

— **Присуд у скандальнім процесі.** У Варшаві закінчився в пятницю 5. ц. м. процес проти Юлії Кухарської та її чоловіка адв. Кухарського з Варшави, що тревав майже три тижні. Кухарська відповідала за вбивство свого брата інж. Гершевського, щоб заволодіти його маєтком підчас поділу спадщини по нім; за фальшування векслів свого брата з таких самих мотивів зиску, і за фальшиве обвинування одного зі свідків; адв. Кухарський відповідав за фальшиві зізнання. Перед судом пересунулося понад 130 свідків, які кинули сніп світла на цю моральну гниль, що панувала в родині Кухарських; їх погоню за грошем на легке життя, що скінчилось убивством інж. Гершевського 29. вересня м. р. у Варшаві. Одночасно процес відслонив нездорові відносини, що панують в середовищі, з якого походять Кухарські. Процес викликав величезне зацікавлення у Варшаві не лише з уваги на „сумних" його героїв, але і на тло, на якому вродився злочин. Правничі кола слідкували з не меншою увагою хід процесу тому, бо він спирався на „познаках". Безпосередніх доказів убивства проти Кухарської не було. Підсудна Кухарська не признавалася до вбивства ні в слідстві ні на розправі. Одначе її сильно обтяжили зізнаннями деякі свідки, зокрема служниця Кухарських — Рафальська. Трибунал засудив Кухарську за вбивство свого брата на 15 років вязниці, за фальшиве обвинування св. Лібека на рік вязниці, за фальшування векслів з підписом інж. Гершевського і за фальшивий індос Гершевського по одним році вязниці. Як спільну кару трибунал вимірив Юлії Кухарській 15 років вязниці і відобрав їй політичні та громадянські права на 10 років. Адв. Кухарського трибунал засудив на півтора року вязниці за фальшиві зізнання і відобрав йому права на 5 років.

— **Новий страшний злочин подружої пари.** Перед кількома днями знайшли в Лодзі у трьох мішках почвертоване тіло невідомої жінки. Енергійне слідство виявило, що вбитою була 80-літня старушка Йосифа Войтчак, яка мешкала при вул. Марисінській ч. 3. Під закидом убивства на грабунковому тлі поліція арештувала її сусідів: 38-літнього Яна Мецлера та його 36-літню жінку Яніну. Арештовані мешкали в сусіднім помешканні біля Войтчакової. Вбили її тому, щоб заволодіти її ощадностями, бо між знайомими вбитої кружляли поголоски, що старушка має при собі більшу кількість грошей. Арештовані сусіди знали про ці поголоски і тому вбили старушку, її тіло почвертували і винесли його в трьох мішках у ріжні частини міста, щоб затерти за собою сліди злочину. Слід додати, що арештовані не вбили старушки з нужди. Ні! Вони мали власну хату, а крім того Мецлер працював як робітник у фабриці Ґуральського. Давніше Мецлери мали мясарську крамницю. І дійсно слідство виявило, що арештовані почвертували тіло старушки з вправою різника.

— **Сензаційна крадіж грошей з печі.** Перед апеляційним судом у Вильні відбулася розправа проти електромонтера Д. Рахмана, його батьків і сестри за крадіж кількасот золотих рублів і долярів з печі Бенделя у Вильні — ще в 1937 році. Тому, що гроші пропали підчас закладання в помешканні Бенделя нової електричної інсталяції поліція арештувала під замітом цієї крадіжи електромонтера Рахмана, його батьків і сестру. Окружний суд засудив його на 2 роки вязниці, сестру і батька по 6 місяців, маму увільнив від вини. Апеляційний суд затвердив присуд окружного суду.

— **Вогнетревала фарба.** Хемічний промисл Анґлії може похвалитися незвичним винаходом: вогнетревалою фарбою. Ця фарба дасть змогу зберегти деревляні будинки перед пожежами від летунських бомб. Минулого тижня відбулася в Льондоні проба з новим винаходом. З тією метою дах деревляного будинку потягнули вогнетревалою фарбою і положили на нім запальну бомбу, що вибухла на даху. Дах сповили густі клуби диму. Присутні сподівалися, що з даху і дому не залишиться ні сліду. Колиж вогонь погас, виявилося, що дах залишився ненарушений.

— **Пекольні машини на французьких залізницях.** На залізничому шляху Бордо—Сан Себастіян вибухли у двох місцях пекольні машини. Вибухи не спричинили ніяких шкід.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Людський послід.

Найбільше боявся я колись конокрадів. Нераз у темні, вітряні осінні вечорі дивився я крізь заплакану шибку вікна на подвіря і вичаровував дитячою уявою грізних лиходіїв, що як тіни підкрадаються до стайні і виводять коней. Уява не потребувала дуже працювати — наслухався я багато ріжних оповідань про тих лицарів чужої стайні.

„...А вони, вважаєш, вибрали стіну від городу і вкрали коні"...

„...Кинули псові кусень смоли і пес заліпив собі зуби. А тоді перепилували штабу"...

„...В лісі за Бродами, у Чорній Коршмі знайшли під землею стайню, а в ній кілька пар коней"...

Знав я крім конокрадів ще курокрадів і хатних злодіїв. Одні і другі рідко траплялися, одних і других не варт було властиво й називати злодіями. От звичайні злодюжки, що хотіли закурити чи випити, а не мали грошей.

Час до часу траплявся дуже рідкий випадок окрадення церкви. Це вже було щось такого макабричного, що без огляду на величину школи мороз і що в мені поза молоденьку шкіру, і волосся ставало дуба.

Церква. Святе місце. Ніч. Довкола цвинтар. Обличчя святих. Таємнича лямпочка перед престолом. Одним словом: духи. А такий один з другим лізе крізь вікно і краде. Бррр! Поліція, суд — можуть не дістати його в руки, але там, у горі Той, що все бачить...

Минулися молоді літа, минулися й часи разом з літами. Чимраз більше і більше чути було про церковних злодіїв, але все вони викликували і викликують у мені почуття чогось дуже ганебного, враження дуже низького упадку людини.

А все таки є ще щось нижчого.

В ночі з четверга на пятницю закралися якісь бандити до старинної церкви св. Пятниць у Львові і збезчестили її. Викинули Найсвятіші Дари, поломили чаші, погнули хрести, поздирали що делося і все те століочили своїми брудними ногами, споганили предмети спільного всім Бога. А щоб не було сумніву щодо їх відношення до святині лишили

такий слід по собі, якого не лишив би мій пес.

Прийшли рано вірні Богу помолитись і застали свою святиню знівечену і збечещену не дикими, бездушними звірами, а людиною, що сотворена на образ і подобу Господа.

Як супроти цього виглядає мій дитячий, а навіть і мій недавній погляд на злодіїв.

Вибачте, П. Т. Злодії, я направду вас кривдив, коли так дуже зле про вас думав!

Конокради!?

Поклонники небезпечної професії, що в темні ночі закрадалися до чужих стаєн. Гнала їх туди потреба гроша, а може — хто це знає — може й романтика, любов ризика і буйність характеру.

Хатні, кишеневі і т. п. хапуни?!

Хто зна, може не мали що в губу вложити?! А голод це найбільш безсердечний екзекутор, не хоче чекати!

Навіть ви, церковні злодії — вибачте.

Може не в одного малі діти просили хліба, може не в одного хора жінка дубіла з зимна. А може, може неодин з вас бився потім у груди: „Боже, милостив будь мені грішному"!? Хто то знає?!

На кожний спосіб усі це знаємо, що є ще багато, непомірно багато гірша порода людей.

Та, що безчестить святі місця.

Галактіон Чіпка.

Зі судової салі.

КАРНО-АДМІНІСТРАЦІЙНА СПРАВА ПРОТИ „ДІЛА".

Три українські щоденники у Львові та один польський щоденник були засуджені карно-адміністраційним шляхом за непоміщення згадки в день імянин президента Мосціцького. Двох редакторів „Діла", які підписують ґазету, покарали у старостві городському у Львові по 100 зол. або 10 днів арешту. Засуджені зголосили відклик до окружного суду і в пятницю 5. травня відбулася друга та остання розправа у цій справі.

Підсудні висунули на свою оборону дві тези: 1) що непоміщення вістки про свято імянин Президента у цьому році не було висловом системи, себто не можна того підтягати під поняття злобної демонстрації, — і 2) що не можна демонстрацією вважати щось, чого не було, себто не можна карати за те, що не поміщено в ґазеті з власної волі того, чого ніхто не вимагав містити. На доказ підсудні предложили 8 чисел „Діла", які торкалися лише трьох дат: імянин президента Мосціцького, імянин пок. маршала Пілсудського та польського державного свята 11. листопада, — всі числа тільки з рр. 1936—38, в яких були коротші або довші згадки про ті свята й маніфестації, репортажеві описи і т. п. Зокрема в одному з предложених чисел була більша редакційна стаття у 10-ліття президентури проф. Мосціцького. Підсудні вказали теж, що той карно-адміністраційний засуд — це річ без прецеденсу на цілій державній території Польщі, бо досі ніхто ніколи не тільки від преси не вимагав містити статті чи замітки з таких нагод, але й не потягав до відповідальности за факт непоміщення їх. Підсудні звернули увагу, що довгий час цілий один відлам польської преси дійсно демонстраційно не поміщував ні слова про роковини 11. листопада, стоючи на становищі, що державним святом повинен бути день 3. травня, — а ніхто тієї польської — патріотичної та державницької — преси за те не карав. Таксамо і по нинішній день безліч польських ґазет обмежується до інформаційних вісток про паради й маніфестацію, але не поміщує якихось окремих статтей напередодні імянин згаданих державних достойників, і це не є зовсім висловом неґації ані бажанням демонструвати.

Суд прийняв залучені числа „Діла", але станув на становищі прокуратора Хліпальського, який палко боронив першого карно-адміністраційного засуду. Прокуратор стояв на становищі, що це був дійсно прояв злої волі редакторів та бажання демонструвати і не признав підсудним, що в „Ділі" не було такої системи — всупереч предложеним числам з 3-ох ост. літ. Суддя п. Бітнер затвердив засуд першої інстанції. Від присуду окружного суду у таких справах нема відклику.

Розправі з великим зацікавленням прислухувалось багато львівських адвокатів, які припадково довідалися про неї: це безумовно дуже цікавий правничий випадок. Великий жаль, що нова процедура не дозволяє іти з такою справою перед апеляційний суд.

Боронив д-р В. Старосольський, у другій розправі його заступник м-р Бобинський.

Відозви й комунікати.

КОМУНІКАТ Ч. 1. У СПРАВІ ЛІТНІХ ТАБОРІВ.

КВОММ подає:

Комісія виховних осель і мандрівок при Українському Краєвому Т-ві охорони дітей і опіки над молодю у Львові подає до відома, що літом 1939 р. орґанізує осьтакі табори:

1. Для дітей від 7—9 літ (2 табори: хлопячий і дівочий).
2. Для дітей від 10—13 літ (2 табори).
3. Для дітей від 14—16 літ (2 табори).
4. Для молоді від 16—18 літ (2 табори під шатрами).
5. Для молоді від 18 літ (1 табор — хлопячий під шатрами).
6. Для ремісничої молоді (2 табори).
7. Мандрівний табор для хлопців від 18 літ.

Місцевости та докладніші дані подасться у найкоротшому часі.

Адреса: Комісія виховних осель і мандрівок, Львів, вул. Листопада 23, партер.

Урядові години: четвер від 17— 18 год.

‡ Посмертні згадки

О. ІВАН ЩУРОВСЬКИЙ.

Дня 24. квітня ц. р. помер о. Іван Щуровський, парох у Стинаві Вижній, стрийського повіту, у 86. році життя. З ним відійшов на той світ мабуть один з останніх громадян тої доби, що її називаємо відродженням нашої нації, громадянин, що переступив був у добу визвольних змагань і як людина чистого характеру видержав на свому становищі непохитно до останньої хвилини життя.

Іван Щуровський вийшов з гуртка народовців гімназії в Бережанах, відтак належав до гурту ідеольогів товаришів: о. Евгена Гузара й о. Василя Давидяка. В 1877. році, по висвяченні, став сотрудником у Тейсарові (пов. Жидачів), опісля в Бокові (п. Підгайці), далі в Облазниці (п. Жидачів) та в Ілемі (п. Долина). По цій мандрівці аж у 1885. році став парохом у Струтині Вижнім (п. Долина), де працював уже постійно в церковній ділянці, м. ін. як організатор братств тверезости, а також як політичний організатор долинського повіту.

Шукаючи шляхів нашої політичної організації, люди доброї волі засновували в тому часі у нас повітові політичні товариства там, де зібрався гурток діяльніших громадян, поки не виявилась потреба осередньої політичної організації, що кермувала б політичним рухом у цілому краю. Тоді засновано **Повітову Народню Раду в Долині** заходами: о. Йосифа Заячківського з Лопянки, д-ра Теофіля Витошинського і Михайла Витвицького з Долини, о. Венедикта Ружицького зі Струтина Нижнього й ін. До тих старших громадян прийшов тоді молодий діяч о. Іван Щуровський і приступив до організації долинського повіту й виборчої округи — супроти залізної руки галицького намісника графа Казимира Бадені ого... За політичною організацією Долини обізвались відтак повіти: Турка, Стрий, Станиславів та ін.

Полишене листування по бл. п. о. Івані Щуровськім вказує на те, що він був у безпосередньому контакті з Юліяном Романчуком, тодішнім головою нашого Соймового Клюбу і провідником нашої політики, у девятьдесятих роках минулого століття та був незвичайно діяльний у виборчій акції за Баденівських часів.

Отсе був перший період його життя. У 1906. році о. Щуровський перейшов на парохію до Стинави Вижньої (стрийського повіту) і там відразу станув до праці з д-ром Евгеном Олесницьким у Стрию, щоб підготовити терен до перших виборів загального голосування до австрійського парляменту. А в громадах: Стинаві Вижній і Нижній він засновує: читальні „Просвіти", товариство „Січ", „Сільський Господар", райфайзенку, кооперативу торговельну „Єдність" і на місці давньої жидівської коршми кладе громадський дім зі всіми установами для культури, кооперації і добра нашого народу.

Був справді енергійним священиком та ідейним громадянином і передовим діячем, що жив і терпів з рідним народом. І цей зразок нашого давнього духовенства, що від народу ніколи не відступало, але з ним все жило, працювало і раділо його добром, лишив покійний о. Іван Щуровський молодшому поколінню на вдячну память у тяжкому часі, що його нам судилось переживати в сучасних обставинах.

Від самого початку, як „Діло" зачало виходити, аж до своєї смерти о. Щуровський був його постійним передплатником і симпатиком. Належав до могіканів давньої ґвардії українців громадян, що зберігали заборло наших ідейних змагань.

Покійний лишив трьох синів, б. старшин У. Г. Армії.

На отсей сердечний спомин о. Іван Щуровський, визначний сеніор українського громадянства, собі вповні заслужив.

Д-р Кость Левицький.

2. V. 1939.

ДОПИСИ.

КОПИЧИНЦІ.

Повітовий концерт у 125-ліття народин Т. Шевченка. Дня 30. квітня вшанувало громадянство Копичинеччини 125-ліття народин Т. Шевченка повітовим концертом, який відбувся в год. 2-ій пополудні в салі Нар. Дому. В концерті взяли участь такі хори: з Копичинець-Баворівщини, Орішковець, Пробіжної, Сухоставу і Яблонова. На програму свята зложились: „Заповіт" — відспівали спільно всі хори в числі понад 100 осіб під проводом осв. організ. М. Вербовецького. Вступне слово виголосив дир. В. Пеляак. Хор з Яблонова в числі понад 50 осіб під управою п. Палюха відспівав „Учітеся" і „Садок вишневий", хор зі Сухоставу під управою п. Пукаса в числі 28 хористів відспівав „Любіть свій рідний край" і „Єднаймось, діти України", хор з Оріпковець в числі 30 під управою осв. орг. Вербовецького відспівав „Ой вийшла зоря" і „Кобзу" вязанку пісень, Т. Суха з Оріпковець деклямувала „Тополю", мужеський хор з Пробіжної в числі 20 осіб під управою п. Созанського відспівав „Думи мої" і „Садок вишневий", О. Гуцуляк з Копичинець віддеклямувала „Посланіє", а вкінці хор з Копичинець-Баворівщини в числі 40 осіб під проводом п. Кузика відспівав „Сонце заходить" і „Думи мої". Всі точки виконано дуже добре. Хори виступали в національних одягах, що теж причинилося до гарного настрою українського громадянства, яке прибуло на концерт досить численно і щиро оплескувало кожну точку. Зокрема дуже рясними оплесками наділило громадянство хор з Оріпковець за вязанку пісень „Кобза" та деклляматорку О. Гуцуляк за виголошення „Посланія" з правдивим зрозумінням. Всі хори, що виступали в концерті, відзначались тим, що голоси були згармонізовані і кожна відспівана пісня була викінчена до дрібниць. Дуже гарне враження викликав мужеський хор з Пробіжної під управою п. Созанського, в якому всі хористи в козацьких шараварах і вишиваних сорочках співали ніжно, гарно, чисто і з душі. Це одинокий мужеський хор у Копичинеччині. Імпозантне враження зробив також хор з Яблонова, бо це був хор з найбільшим числом співаків і співачок — 50 осіб. Шкода, що не прибули хори з Крогульця, Гадинковець та Хоросткова, які також були уміщені на афішах. Хор з Гадинковець кожного року любить робити такі несподіванки, що всупереч прирeченню не приїзджає на виступ. Несподіванкою був також випадок заломання цілої сцени з хористами, який мав місце ще перед початком концерту, коли всі хори заняли місце на сцені до „Заповіту". Це заломання сцени мало також ту добру сторону, що всі хористи стояли на похилій площі, тому всіх було видно і через це була краща акустика. Концерт був добре розреклямований і колиб не дощ, то з певністю саля була б не змістила всіх гостей, які з дороги перед дощем завернули домів.

Свято в честь Лесі Українки відсвяткував Союз Українок у Копичинцях 23. квітня п. р. концертом, у якому виступав жіночий хор під управою п. І. Білавової. Вступне слово відчитала п. Я. Клийова. Публики було мало.

Спорт.

ПРОГРАМА НЕДІЛЬНИХ ЗМАГАНЬ.

Майдан „Орлів" площа св. Юра: легкоатлетичний тризмаг з участю „Орлів" ім. Голубця, ім. Я. Осьмомисла й „Чорноморців". У програмі: диск, куля, скок у далечінь, узвсочінь, біги на 60 і 1500 м. Початок у год. 4. попол.

Перемишль. Грище Сяну, змагання за мист. О. Л. **Сян — Лехія.** Початок у год. 4.15 поп.

Крім того в О. Л. грають: **Чорні — Погонь (Стр.) у Львові, Гасмонея — РКС у Львові, Юнак — ВКС у Дрогобичі і Корона — Ресовія в Самборі.**

В Б-клясі:

Грище Чорних, год. 9-та рано: **Зоря — П.А.С.Т.**

Грище Р. К. С-у: год. 11.15 **Степ — Ґрафіка.**

Ц-кляса:

Луг — Святогор на Лузі.

В СУБОТУ 6. Ц. М.

Грище при вул. Клепарівській, год. 4. попол. перші змагання в порилванці за мистецтво Б-кляси: **Україна — Сокул Мацєж.** На випадок непогоди змагання будуть відложені. Вступ вільний.

Листування Редакції.

Вп. Ю. Студинський, Париж: Опису вибору президента у Версаї ми не дістали.

Хв. Комітет допомоги збігцям у Празі: Заклику не можемо, на жаль, помістити, бо тепер у вас не проїде. Газету висилаємо.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ:

НАША БАТЬКІВЩИНА. Журнал краєзнавства й туристики. Орган Українського Туристично-Краєзнавчого Т-ва „Плай" у Львові. — Квітень, 1939. ч. 4. Рік III. Стор. 87—110. — Зміст: М-р П. Кривоносюк: Наш великодній Зельман. — І. Крипякевич: о. Василь Чернецький і його історично-краєзнавчі праці. — Василь Лев: Карпати в очах придніпрянця. — І. А. В-ий: На Братківську. — Куток збирача. — Від Редакції й Адміністрації.

БОЖІ СЛІДИ. Двомісячник присвячений стигматизації. Львів, 1939. Ч. 1. Стор. 1—40. Ч. 2. 41—80.

САД І ГОРОД. Орган Головної Садівничо-Городничої Секції Т-ва „Сільський Господар". Львів, травень 1939. Ч. 5. Рік І. (VII). Стор. 65—80.

УЧИТЕЛЬСЬКЕ СЛОВО. Орган Т-ва „Взаїмна Поміч Українського Вчительства". Двотижневик. Львів, 15. квітня 1939. Ч. 8. (306.). Рік XXVII. Стор. 97—108.

ГОЛОС СПАСИТЕЛЯ. Місячник, видають монахи Чина Найсв. Ізбавителя. Канада, Йорктон, Саск. Квітень 1939. Ч. 4. Рік 11. Стор. 105—136.

ТЕАТРИ.

Великий Театр.

Субота, 6. V. год. 8. „Оборона Ксантипи".

Неділя 7. V. год. 4. „Наше місто". — Год. 8. „Оборона Ксантипи".

Понеділок 8. 5. год. 6. „Наше місто".

Вівторок 9. 5. год. 8. „Оборона Ксантипи".

Театр Ріжнородностей.

До вівтірка 9. 5. вистав нема.

Український Театр ім. І. Котляревського.

СОКАЛЬ:

6. V. Кирка з Льолео.
7. V. Зоря над Почаєвом.

Український Нар. Театр ім. М. Садовського.

ДРОГОБИЧ:

6. V. Пісня Бескиду.
7. V. За молдавський престіл.
8. V. Невольник.
9. V. Гетьман Полуботок.

Український Театр Йосифа Стадника (сеніора).

БОЛЕХІВ:

6. V. Подвійна бухгальтерія.

КІНА.

АМПІР: „Юрба шаліє" (Роберт Тейльор).

АПОЛЬО: „Кентуки" з Льоретою Йонґ.

АТЛЯНТИК: „Капітан Бенос".

БАЙКА: „Палкі серця".

БАЛТИК: „Остров засуджених", „Блакитна залога".

ВАНДА: „Коли цвітуть боєи" та „Д оборонці".

ҐРАЖИНА: „Виновник".

ЕВРОПА: „Панна Ева".

КАСІНО: „Коханий" в год. ролі Чарльс Боєр і Ірина Дан.

КОПЕРНИК: „Панни на відданні" (Діна Дарбін) і кольорова гротеска.

МАРУСЕНЬКА: „Лист до матері".

МЕТРО: „Пострах Монголії", „Будеш усе моя".

МІРАЖ: „Ультімат".
МУЗА: „Бравура".
ПАЛЯС: „Зоолюкти" (Щенко й Тонько).
ПАКС: „Американська авантура".
ПАТРІЯ: „Пан без мешкання".
РАЙ: Алярм (Шпигун на Середземнім Морю).
РІЯЛЬТО: „Циганка".
РОКСІ: „Серце матері" та кольоровий додаток.
СВІТ: „Два дні в раю".
СВЯТОВИД: „Рік 1914", „Веселка" Діснея.
СТИЛЕВЕ: „Вкрадене життя" та ревія.
ТОН: „Чортівська ескадра", „Секретарка її чоловіка".
УТІХА: „Чоловік, що жив двічі" та ревія.
ХИМЕРА: „Студент із Праги".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська ч. 5)
„Польська армія після світової війни".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

СУБОТА, 6. ТРАВНЯ 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Для шкіл, 8.10 Розр. музика з пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.25 Музика з пл., 11.30 Для новобранців, 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 14.00 Орх., 14.45 Господарські вістки, 14.50 Інформації, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Театр Уяви для дітей: „Історія про очайдушків" на осн. Ю. Елємонда з муз., 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.06 Госп. вістки, 16.20 Літер. хроніка, 16.35 Авіяція, 16.39, Пісні Равеля, сопран, у супр. форт., 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Спорт, 18.30 Гутірка про 3. травень, На Курпях, словно-муз. авд., 19.15 Розр. концерт, орх., пісеньки, форт., 20.00 Природні та штучні рої, 20.15 Розр. концерт, 20.40 Веч. денник, метеор. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 „...анське вохання" оп. Легара, 22.55 Інформ. авд., 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

НЕДІЛЯ, 7. ТРАВНЯ 1939.

7.20 Орх., 8.00 Ранішній денник, 8.15 Для села: Газетка, Огляд ринків, орхестра, 8.45 Поздоров, Хліб скрипька, нар. пісні, 9.15 Трансм. з Білостоку, 10.50 Музика з пл., 11.45 Огляд жіночих видань, 11.57 Сигнал, 12.03 Симф. поранок, 13.05 Гутірка про Ринне, 13.15 Орх., органи, баритон, 14.40 Для дітей: „Збите дзеркало", 15.00 Наш тижневик, Травень у пісні та поезії. 16.30 Старостинські пісні у вик. А. Шлемінської, у супр. форт. 16.55 Театр Уяви: „Ліс", 17.30 Орх., пісенки, гітара, гумор; у перерві в год. 18.25 Хвилина бюра студій, 19.30 Програма на завтра, 19.35 Гостинниця „Під левом", 20.10 Льокальні спортові вістки, 20.15 Спорт, політ. огляд, веч. денник, звук. тижневик, програма на завтра, 21.20 Звук. репортаж: Робітники для армії, 21.50 „Травнева салатка" вес. авд., 22.30 Танк. музика, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

ПОНЕДІЛОК, 8. ТРАВНЯ 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Для шкіл, 8.10 Танк. музика з пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Для шкіл: „Як Чарнецький кінно переправився через море", 11.15 Музика з пл., 11.30 Для новобранців, 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 13.00 Для купців: Значіння спорту для торговельника, 10 хвилин денно присвячуймо на читання, Інформації, 13.30 Поважна і легка музика, авд. для лицеїв, 14.00 Концерт бажань, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Театр Уяви для дітей: „Таємний город" на осн. Бернета, 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Фізика, 16.35 Музична менажерія, авд. ілюстрації з пл., 17.15 Відпочинок, вправність, культура, 17.30 Скрипковий ресітал у супр. форт., 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Наук. студія цив. права, 18.20 Актуальність, 18.30 Для села: Заразні недуги звірят загрожують людині, 19.00—20.15 Розр. концерт, 20.35 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Форт. варіяції Падеревського, 21.30 Літер. новини, 21.45 Співає Лідія Новс, сопран, пл., 22.00 Спорт, 22.05 Перспективи львівського будівництва, 22.20 Львівські муз. портрети: Северин Берсон, гутірка, сопран, вок. ансамбль, 22.55 Огляд преси, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

ВІВТОРОК, 9. ТРАВНЯ 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Для шкіл, 8.10 Орх., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Для шкіл: „Хто відкрив північний бігун" гутірка для старших дітей, 11.15 Джазі співає, пл., 11.30 Для новобранців, 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авдиція, 14.00 Легкі пісеньки у вик. вок. квартету „Еген" під упр. Е. Козака, пояснення Р. Пашківського, 14.30 Батьківський порадник, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 „Страшні пригоди Тофі" оповідання для молоді, 15.15 Технічна скринька, 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Фін.-госп. актуалії, 16.30 Мендельсонові та Шубертові пісні у вик. жін. хору, 16.55 Сировці у господарському житті: каучук, 17.05 Клярнетові твори в супр. форт., 17.25 Англійський приятель Польщі, 17.35 З піснею по краю, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Програмова резерва, 18.15 Паганіні, Ліст, Рубінштайн, з пл., 18.30 Для робітників, 19.00 Розр. концерт: орх., сопран, тенор, 20.00 Для села: Раціональне спашування пасовища, в українській мові вигл. інж. О. Дучимінська, комунікати Рільн. Т-ва, 20.15 Розр. концерт, 20.35 Веч. денник. метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Трансм. із Фльоренції: „Вільгельм Тель" оп. Росінія (І. і ІІ. дія); у перерві в год. 22.05 Книжки про театр, 23.15 Закінчення програми.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

СУБОТА, 6. ТРАВНЯ 1939.

БЕРЛІН 19.00, 22.15 Розр. музика, БІЛГОРОД 20.00, Нар. пісні, БУДАПЕШТ 17.10 Нар. пісні, 19.10 Спів. ресітал Теї Ковсбрух (нім.-мад. концерт), 22.30 Концерт оп. орх., ВІДЕНЬ 15.30 Для дітей, 19.00 Травневі пісні та мельодії 19.50 Українські вістки, 20.15 „Доротея" оп. Ветерлінга, 22.30 Розр. музика, ДАЯТШЛЯНДЗЕНДЕР 1600 Веселі мельодії, 20.15 Розр. мельодії, ГАМБУРГ 18.00 Нар. пісні, 20.30 Орх., сол., ЛЯГТІ 18.35 Хор, 20.15 Давня танк. музика, МІЛЯНО 20.30, 22.10 Розр. музика, 21.00 Орх., ПАРІ ПТТ 18.00 Скрипка, РАДІО ПАРІ 18.15 Для дітей, 20.30 Опера, РИМ 23.15 Танк. музика, СОФІЯ 16.30 Легка і танк. музика, 18.00 Популярна музика, 18.30 Мандоліни, 19.00 Спів, 20.55 Легка музика.

НЕДІЛЯ, 7. ТРАВНЯ 1939.

БЕРЛІН 19.20 Розр. музика, 20.15 Орх., сол., БУДАПЕШТ 18.00 Церковна музика, 19.25 Танк. музика, 22.10 Військ. орх., ВІДЕНЬ 19.00 Форт. квінтет ц-моль Гредевера, 19.50 Українські вістки, 20.15 Весела муз. авд., ДАЯТШЛЯНДЗЕНДЕР 19.15 Орх., 20.15 „Князь Ігор" оп. Бородіна, 22.20 Дівертіменто ч. 4. Моцарта, МІЛЯНО 17.15 Концерт, 22.30 Віол., ПАРІ ПТТ 19.45 Розр. програма, РАДІО ПАРІ 20.30 Симф. концерт, РИМ 17.20 Розр. музика, 21.00 Симф. концерт, 22.20 Хор, СОФІЯ 19.00 Популярна музика, 20.00 Спів, САРБРІКЕН 20.15 „Цирульник із Багдаду" оп. Корнеліюса.

ПОНЕДІЛОК, 8. ТРАВНЯ 1939.

БЕРЛІН 18.00 Розр. музика, БУДАПЕШТ 18.30 Спів, 20.40 Орх., 22.00 Віол., БРЮСЕЛЬ ФР. 20.00 Еспанська музика, ВІДЕНЬ 18.20 Твори на віол. і форт., 19.50 Українські вістки, 20.15 Симф. концерт із нагоди 70-ліття композитора Пфіцнера, 22.30 Легка і танк. музика, ДАЯТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15, 16.00 Музика, 20.10 Брамсів фестіваль, 22.20 Давня музика, КЕЛЬН 19.00 Концерт бажань, 20.30 Оперетові мельодії, ЛЬОНДОН РЕДЖ. 18.00 Легка музика, МІЛЯНО 22.10 Розр. музика, ПАРІ ПТТ 18.05 Пісні, ПРАГА 18.30 Легка музика, 22.00 Комунікати, РИГА 19.15 „Розведена" оп. Легара, РИМ 17.15 Скрипка, 21.45 Форт., 22.30 Легка і танк. музика, СОФІЯ 18.15 Популярна музика, 20.55 Спів, 21.35 Легка музика, 20.55 Спів, 21.35 Легка музика, 22.00 Танк. музика, СТОКГОЛЬМ 20.00 „Фавст" оп. Гуноа (прольоґ і І. дія).

ВІВТОРОК, 9. ТРАВНЯ 1939.

БЕРЛІН 19.45 Вечірній гомін, 20.15 Танк. музика, БУДАПЕШТ 18.05 Хор, 19.25 Циг. музика, 22.00 Легка музика, ВІДЕНЬ 18.00 Веселі пісні, 19.00 Пісні Корнеліюса та Вебера, 19.50 Українські вістки, 20.15 Весела словно-муз. авд., ГІЛЬВЕРЗУМ І 22.30 „Трираменатий капелюх" оп. Де Фали, КЕНІГСБЕРГ 19.00 Весняна соната Бетовена на скр. і форт., МІЛЯНО 20.35 Розр. музика, 21.00 Симф. концерт, 22.00 Музика, пісні, ПАРІ ПТТ 18.05 Пісні, 18.30 Орх., 19.45 Розр. програма, 20.30 Давні пробосвиви, ПРАГА 20.00 Славянські танки Двожака, РАДІО ПАРІ 18.15 Форт., 18.30 Скрипка, 20.30 Камер. твори Дебісі, РИМ 21.00 „Вільгельм Тель" оп. Росінія, СОФІЯ 19.30 Орх., 21.00 Смич. квартет, 20.55 Російські романси, 21.45 Легка і танк. музика.

Біржа.

Львів, 5. травня 1939.

ГРОШІ

Бельґи бельг. 89·95—90·97, Доляри америк. 5.30·00—5.32·50, Доляри канад.—5,26·50—5.29·00. Фльор. гол. 282·50—284·62 Франки франц. 14·05—14·14, Франки шв. 118·70—119·85. Фунти англ. 24·79—24·99 Гульд. данц. 99·75—100·25 Кор. данськ 110·75—111·58, Корони норв. 124·53—125·37 Корони шведські 127·80—128·72, Ліри іт. 17·00—17·60, Марки фінляндські 10·70—11·04, Марки нім. срібні 80·50.

Акції.

Банк Польський 115·00, Цукор 37·00—26·50, Вугіль 36·25—34·50, Ліпьпоп 92·75—90·00. Моджеів 21·00—19·00, Островець 80·00—78·00, Стараховичі 54·75—54·50, Жирардів 63·50—63·00, Габербуш 68·50.

Папери.

4 і пів внутрішня 61·50. 3 інвестиційна 1 ем. 83·00, серія 00·00—00·00. 2 ем. 81·50 серія 00·00—00·00, 5 конверсійна 67·00 5 колійова 00·00—63·00, 4 прем. дол. 39·00 4 консолідаційна 63·25—63·00.

Тенденція слабша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, дня 5 травня 1939

1 кг. масла дес. бльок	3.06
1 кг. масла дес. бочк.	3.10
1 л. молока	зол. 0.17—0.18
1 кг. яєць	зол. 0.90

Тенденція на масло й молоко вдержана; на яйця знижкова.

Подяка.

Усім тим, що з нагоди смерти нашого Сина, Мужа й Батька бл. п. Д-РА ВОЛОДИМИРА ЛУЧКИ, лікаря в Скалаті, несли нам слова потіхи і брали участь у похоронах, віддаючи цим Йому останню прислугу, а саме Впр. Отцю Деканові Онуферкові, Вп. П. Станиславові Бортникові, власникові дібр у с. Городниці, Управі Суспільної Обезпеки в Тернополі, Товаришам Покійного Вп. ПП. Д-рові Отмалковському, дир. шпиталя, Д-рові Гальпери-Берковичевій, Д-рові Гутманові, усім із м. Скалата, а також усім Приятелям і Знайомим складаємо оцим щиро-сердечну подяку.

Мати і Синова з дітьми.

Подяка.

Необлаганна смерть забрала нам Найдорожчого Мужа, Сина і Вуйка бл. п. АНТОНА ЛИГІНОВИЧА, службовика Суспільної Обезпечальні в Дрогобичі. Прибиті важким горем не маємо змоги особисто подякувати всім тим, що за життя покійного в тяжкій недузі спішили з поміччю чи по Його смерти прийшли віддати Йому останню прислугу. Тому цією дорогою складаємо щире „Спасибі" Високопреподобному Духовенству, що під проводом о. ігумена Вавраника, о. Канди і о. Жупанського відпровадили Покійного на вічний спочинок, п. Коцкові, п. Калужницькому і п. Р. Сасикові за поміч у останніх хвилинах життя Покійного та поміч в улаштуванні похоронів, хорові „Боян" і всім тим, що зблизька і здалека прийшли звеличати сумні похорони, складаємо найщирішу подяку.

Дрогобич, у травні 1939.

Олімпія Лигинович з родиною.

Подяка.

Всім тим, що в часі важкої недуги нашого Тата, бл. п. о. ІВАНА ЩУРОВСЬКОГО, пароха Стинави Вижньої і Нижньої спішили з поміччю, потіхою, а по смерти виряджали і відпровадили Його в останню дорогу, складаємо найщирішу і найсердечнішу подяку.

В першу чергу дякуємо Високопреподобним Отцям за безкровні Жертви і молитви, відправлені за спокій душі найдорожчого нам Покійника. Зокрема дякуємо оо. Елішевському зі Синевідська Н. і Василеві Дубицькому з Любинець сповідникам Покійного, о. Дубицькому ще за уділення Тайн Єлеопомазання і зложення тіла на смертній постелі, а о. Елішевському за глибоко відчуту промову при переносі тіла до церкви, о. Прелатові Юліянові Левицькому з Синевідська В., о. Деканові Левицькому з Братковець і о. заст. декана Тедзові з Лукавець В. за провід похоронів; о. канонікові Моравському з Орова, випробованому від дитячих літ другові Покійного за целебрування торжественної літургії; о. Кремінецькому з Побука і сот. Хлипавці з Гірного за зворушливі проповіді в церкві і над могилою; оо. сот. Романові Калинюкові з Довголуки, сот. Марчакові з Ніжева, сот. Каблакові з Бовова, Баранові з Труханова, Ільницькому з Семигинова, Кицці з Лужанки Н., Нехаєві з Ровгірча, Зеленякові з Орова, Галієві з Кропивника, Тропкові, місц. сотрудникові, за участь у похоронах, відправлення обрядів і парастасів. Знову кольнпнів улюбленим сотрудникам Покійного, о. сот. Хомякові з Облазниці і о. д-рові Сотуликові зі Львова за особливо положені труди при улаштуванні похоронів і піддержування на дусі зломаної родини, першому з них ще і за сердечні слова над могилою.

За живу участь і поміч щиро дякуємо місцевим громадянам ПП. Миколі Мельникові. Петрові Петрикапин, Михайлові Добрянському, церковним провізорам Матієві Турчин і Степанові Петречко, а п. Миколі Мельникові дякуємо окремо за прегарну прощальну промову над могилою. Представникові молоді Степанові Лецюк, Іванові Турчин, Михайлові Ступак і Василеві Дувало дякуємо за удержання зразкового порядку похоронів. Дякуємо церковним братствам, мужеському на руки провізорів, жіночому на руки Марії Феновак, дівочому на руки Юстини Цюмак за участь і звеличання похоронів корпоративним виступом; дякам з обох Стинав, Степанові Мушак, Петрові Мушак, Михайлові Петрикапин і Степанові Домчак дякуємо за відспівання псалтирі і співучасть у похоронних обрядах. Високоповажаному Учительському Зборові обох Стинав, а то п. дир. Литвинові, п. Пеховській, п. Бабієві і вірним другам нашої родини ПП. Стефанії і Ярославові Менцівським за участь в похоронах зі шкільною молодю. Читальні Просвіти, Кружкам Рідної Школи, Союзу Українок, Сільського Господаря, Хліборобському Вишколові, Кооперативі „Єдність", Касі Стефчика зі Стинави Нижньої та установам зі Стинави Вижньої за прекрасні вінки і зорганізовану участь в похоронному поході. Різьбареві Войтовичеві за артистично виконану домовину, а всім численно зібраним парохіянам щиро дякуємо за відпровадження нашого Тата у вічну дорогу.

Дякуємо ще додатково Анні Андрусейко, жінці Стецьма, Гасі Голубовській і Теклі Бегей за вірну і щиру поміч коло хворого старенького їх душпастиря, а по смерти за заходи при господарській частині того сумного обряду.

Всевишній щиро Біг Заплать всім тим, які ласкаво висловили нам слова співчуття.

Донька, Синова, Сини, Сестрінниця.

Оповістка.

Загальні Збори Т-ва Допомоги Емігрантам з України. Товариство Допомоги Емігрантам з України у Львові (Ринок 10, ІІ) відбуло 16. квітня ц. р. свої річні Загальні Збори. Після докладного звіту з діяльности Управи за минулий рік Збори одноголосно затвердили його, ухвалили абсолюторію попередній Управі та вибрали одноголосно нову Управу, що складася так: А. Петренко — голова, В. Дорошенко і д-р Василь Сімович — заступники голови, Ф. Дудко — секретар, М. Тарасович — скарбник, д-р Денис Лукіянович, С. Магаляс, А. Жук, А. Гребінник — члени. До Ревізійної Комісії обрано: Наталію Слюсаренко-Дорошенко, Миколу Пужого та Івана Павлюка. Т-во в 1939 р. вступило в 19 рік свого існування.

Жертви зложені в Адміністрації „Діла": по зол. 3.— на **Рідну Школу** і на Т-во „**Відродження**" Т. Г. Торонто; на **Рідну Школу** Т. Кіцелюк зол. 2.— М. Гурук 10.— **зол.**

ПРИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!

I. Оповістка.

Управа „КАРПАТІЇ" Товариства взаїмних обезпечень на життя у Львові, повідомляє, що

XXI. ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

відбудуться у вівторок 30. травня 1939 о год. 17. у власній домівці Товариства у Львові Ринок ч. 38, II. п. в такім по рядком нарад: 1) Відкриття Загальних Зборів і вибір предсідника, 2) Звіт Управи з діяльности і замкнення рахунків за рік 1938, 3) Звіт Контрольного Виділу Надзірної Ради, 4) Розгляд і затвердження звітів та рахункових замкнень Товариства за рік 1938 і признання владі Товариства абсолюторії за виконані нею обовязки, 5) Внесок Надзірної Ради щодо приділу білянсової надвишки за рік 1938, 6) Вибори: а) 4 членів Надзірної Ради на 3 роки (§ 34 стат.), 7) Устійнення висоти винагороди для членів Надзірної Ради (§ 32 стат.), 8) Інтерпеляції.

До цього порядку нарад може 1/5 частина представників зголосити податкові справи, що мали б бути поміщені в денному порядку нарад, одначе таке домагання поміщення окремих справ на порядку нарад слід зголосити Управі Товариства не пізніше як за 14 днів перед речинцем Загальних Зборів (§ 28. стат.). В Загальних Зборах беруть участь згідно з § 29. представники членів, яким рівночасно висилається ще окремі запрошення.

КУПНО — ПРОДАЖ

ОКАЗІЙНО продає нові і передвоєнні камениці, віллі, парцелі в ріжних цінах і місцях Львова. „Пчілка", Ліндого 2.
926 3-3

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ХТО З КРАВЦІВ прийме мене до дальшого терміну? Початкував у кравецтві на Волині. Ласкаві зголошення Бурса Рутовського 22, Микола Роюк. 2-2

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ПЕКАР самостійний на провінцію потрібний. Зголошення до „Діла" під „Пекар". 962 1—1

ПОТРІБНА господиня на приходство. Зголошення з порученням слати до Адміністрації „Діла" під „Солідна". 964 1—1

МЕШКАННЯ

ГРЕБЕНІВ пансіон Яблонських 25 кімнат винаймається. 965 1—4

ТРИ гарні кімнати, передпокій, кухня повний комфорт і 1 кімната, передпокій, кухня, повний комфорт при вул. Войтовська ч. 2 ріг Личаківської, при трамваю,

2 кімнати, передпокій, кухня, з бальконом, возівні, повний комфорт, поверх при вул. Остроленцькій ч. 17 ріг Потоцького винаймає управа цих домів „Трансакція", Длугоша 1, ч. т. 117-94. 960 1-3

ЛІТНИЩА

ЛІТНІЙ ВИПОЧИНОК у Крилосі у мальовничій околиці Галича від 1. червня для літників, вигідні кімнати з цілим утриманням — купелі в Лукві і Лімниці — прогулька та оглядини розкопів і памяток старинного Галича. — Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Крилос". 857 6—8

РІЖНІ

СТОЛЯРНЯ М. ФЕДИНСЬКОГО Львів, вул. Зиблікевича 27, поручає по приступних цінах гуцульсько-мистецькі уладження власних проектів, також галантерію й інші модерні гарнітури.
2333 25-32

КОВДРИ, ПОСТІЛЬ — Зеніт, Львів, Казимирівська 5. Найдешевше бо в пасажу.
16-22

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

ПАРАСОЛІ до саду, жіночі, мужеські і дитячі майже **ЗАДУРНО**

з найтривкіших ґатунків що не проманюють і не тріскають, найориґінальніші моделі сезону 1939 р. поручає першорядна вирібня парасолів „СІКО" віддавна відома фірма Зіхер і Коркес, Львів, Легіонів 29 в Пасажі т. зв. зоруч зараз побіч „Орбісу". Реперації і покриття виконує мо прецизійно на місці ЗА БЕЗЦІН.

Отже хто хоче бути вдоволений нехай зверне пильну увагу на докладну адресу і ЧИСЛО ДОМУ.

Український Технічно-Господарський Інститут
ПОЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ

і далі приймає безперервно впис студентів та курсантів на:

1. ВИСОКОШКІЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНО-КООПЕРАТИВНИЙ ВІДДІЛ. 4 роки. Дає всебічну фахову освіту, необхідну для праці в кооперативних і громадських установах та приватних підприємствах.
2. ВИСОКА ШКОЛА ПОЛІТИЧНИХ НАУК. 3 роки. Підготовляє до громадської, політичної та журналістичної діяльности.
3. ВИСОКІ КУРСИ ГРОМАДСЬКОЇ АГРОНОМІЇ. 1 рік. Докладно навчають про форми й методи переведення громадсько-агрономічної праці серед українського населення.
4. ТЕХНІКУМ СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОМИСЛОВОСТИ. 2 роки. Дає фахові знання з ріжних галузей промислу, що працює на сільсько-господарській сировині.
5. ВИЩІ КУРСИ УКРАЇНОЗНАВСТВА. Півтора року. Систематично ознайомлюють про минуле й сучасне України та українського народу, його культурні скарби і підстави матеріяльного добробуту.
6. КУРСИ БУХГАЛЬТЕРІЇ. 1 рік. Підготовляють книговодів для праці в установах і підприємствах.
7. КУРСИ ЖУРНАЛІСТИКИ. 1 рік. Ознайомлюють з технікою журналістичної праці.
8. КУРСИ МОВ: англійської, німецької та французької. Спеціяльна метода. Уможливлює опанувати світові мови для користування чужоземною літературою і пресою.
9. КОРОТКОТЕРМІНОВІ КУРСИ: а) Пасічництво, б) Американське промислове пасічництво, в) Садівництво, г) Консервація та перероблення садовини й городини, ґ) Оброблення шкіри, д) Миловарство, е) Фотографія, є) Радіотехніка, ж) Виріб цегли та дахівки, з) Технольогія води й прохолодні напої.

Домагайтеся проспектів, з програмами, правилами вступу і таксами оплат. Висилаються безплатно. На ширшу відповідь присилайте поштову міжнародню або ровноцінну місцеву марку. Можна замовляти також лише самі підручники. Цінники висилаються безплатно. Прохання надсилати на адресу:

Ukrajinsky Technicko-Hospodarsky Institut, PODEBRADY, Böhmen, Deutschland.

910 2—26

ПОТУ НІГ, РУК І ПАХВИН УНИКНЕМО ПЕВНО ВЖИВАЮЧИ СПЕЦІЯЛЬНОГО ПУДРУ **CSAVE**
Пробний пакет 50 сот.
Виключна продажа в перфумерії С. Федера
Львів, Сикстуська 2, Коперника 15 а і Галицька 16.

„УНІВЕРСУМ" комісова крамниця, Пасаж Міколяша, приймає в коміс і продає мужеську, жіночу гардеробу, лиси, тхорі і т. д. 939 2-4

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ, ґумові, черевні, ниркові, проти усування матиці за ґарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2741 49-0

ВИРІБ ДЗЕРКАЛ, шиби, рями, оправа образів найдешевше — шклярство. В. Стельмах. Вул. Коперника 22, тел. 245-79.
245 2-10

ПЕЧАТКИ, монограми, **ТАБЛИЦІ,** виконує найдешевіше перше та єдине українське ритівниче заведення ВОЛОДИМИР ЯРОШ, Львів, ул. Сенкевича ч. 3.
2816 46-0

МАШИНИ до писання, валізкові, бюрові, Тріюмф, найвища кляса — поручає Михальський, Львів, Фредра 7. 950 2—5

ОПІНІЯ ЗНАВЦІВ! Мужеські сорочки з фабрики білля „Астра" Львів, Сикстуська 2 вирізняються фаховим кроєм, знаменитим викінченням, оксфордові найактуальніші взори 4.90, 5.90, поплінові 4.90, 5.90, 7.80. 949 1—2

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

ЛІКАР
Роман ЛИСЯК
недуги шкірні, венеричні та лікарська косметика.
ЛЬВІВ, Оборони Львова 22 (давніша Сикстуська 56), Тел. 114-44.

ОГОЛОШЕННЯ

Управнене Дентистичне Заведення І. КРЕБСА
Львів, Дзялинських 3.
Містки, протези, порцелянові коронки та зуби з білого металю.
948 1—4 Новочасна техніка.

РОВЕРИ ДНІСТЕР НАЙЛІПШІ
966 1—15

ЕЛЕҐАНТНА ПАНІ одягається у кравецькім сальоні ІВАНА КОЛОСА
ЛЬВІВ, АКАДЕМІЧНА 24.
Найновіші моделі — Приступні ціни.
ч. 655 18-25

Шукаєте мешкання?
Найдете його і буде воно Вам зовсім відповідати, якщо дасьте оголошення до „Діла".

ДРИҐЦІ
АРОЗА ДРИҐЛЕЦЬ
АРОЗА в ріжних смаках

„ВОДОТЯГИ"
Бюро технічне і підприємство для інсталяцій водотягових, санітарної техніки та огрівання.
Львів, вул. Пелчинська 22, — тел. 23-164.
Станиславів, 3-го Мая 12.

Інж. Тарас Грушкевич
держ. упов. інжинір будівництва
перенісся
ЛЬВІВ, ВУЛЕЦЬКА 32,
тел. 261-07.
Виконує: пляни — статичні обчислення — будови.
ч. 927 2—2

Годинники ПЕРСТЕНІ, ОБРУЧКИ СТОЛОВУ ЗАСТАВУ
поручає єдина українська крамниця
Р. ТАРНОВЕЦЬКОГО
ЛЬВІВ - ПІЛСУДСЬКОГО 11а
ПРИЙМАЄ ВСЯКІ НАПРАВКИ - КУПУЄ ЗОЛОТО І СРІБЛО

Найкращі мужеські одяги замовляйте в українській кравецькій робітні
М. Брунець
Львів. Академічна 24, І. п. Тел. 295-68.
На складі наймодніші краєві й англійські матеріяли.
521 18-20

Гурт і детайль **РОВЕРИ**
та всілякі Аксесорія, як також предмети до копаного мяча і всіляких літніх спортів купиш добре і дешево:
Спортова Складниця 842 7-10
Дора Розенман, ЛЬВІВ, Ягайлонська 1 Тел. 234-56.

МОДЕЛІ НА ВІДЛИВИ
металеві виконує скоро і докладно на підставі довголітньої практики у Відні
КРЕБС РОМАН МОДЕЛЯРНЯ Львів, Жовківська 113 Тел. 263-48.
844

Бандажно - ортопедичне заведення З. КУЗНЕВИЧА
Львів, ул. Рутовського 10.
тел. 246-45.
(побіч костела ОО. Єзуїтів).
поручає власного виробу черевні лікувальні пояси, пропуклинові і пахвинові опаски, простопритримувачі, суспензорії, штучні ноги і руки, апарати і корсети та все інше, що входить в обсяг бандажництва. Виконання солідне і дешеве. Для Пань жіноча услуга. 947 3—4

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і повнихах . .	зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . .	зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	зол. 0.10
шукаючі праці	зол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 480.—
Остання сторінка 1/2	зол. 250.—
Остання сторінка 1/4	зол. 130.—
Остання сторінка 1/8	зол. 70.—

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj Wydawca: Spółka Wyd. „Dilo", Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Dilo", Lwów, Rynek 10.
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.